

Upravišтво: Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čísló
78.180, Wíen št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Angleška politika

Letošnji dogodki v srednji Evropi so tudi v najširših krogih močno povečali zanimanje za angleško politiko, ki je že dolgo predmet posebne pozornosti mednarodne politične javnosti, in zlasti odgovornih državnikov evropskih držav. V presoji te politike se do nedavnega še vedno ni kazala tolikšna jasnost, da bi bilo mogoče s popolno gotovostjo naznačiti glavne smernice angleških zunanje-političnih stremeljenj. Še vedno se je govorilo o raznih strujah v angleški zunanji politiki, pri čemer so se poedini angleški državniki predstavljali kot njih glavni eksponenti. Tako se je pred poslednjimi dogodki v srednji Evropi opozarjalo zlasti na tako zvano »politiko lordov«, ki naj bi bila izrazito realistična, narekovana samo po neposrednih angleških interesih in naklonjenih koncesijam, ako se je ž njimi mogoče izogniti vojni kot največjemu zlu. Zastopnika te politike v vladi naj bi bila premier Chamberlain in zunanji minister lord Halifax. Opozicija in del konservativnih elementov pod vodstvom starega Winstona Churchilla in mladega Edena pa naj bi tvorila drugo strujo, ki ji je mir sicer tudi glavni smoter, ki pa postavlja mejo angleškimi koncesijam in zahteva čim večjo odločnost. Ta naj bi se med drugim pokazala zlasti v naglem in vsestranskem oboroževanju.

Najnovejši razvoj v angleški zunanji politiki je pokazal, da ta ločitev zunanje-političnih struj v Angliji ni več povsem točna. Ne le, da kažejo nekatere novejšje Chamberlainove zunanje-politične pobude jasno težnjo po dejanskem upoštevanju obeh zunanje političnih struj, temveč se tudi med obema strujama samima že uveljavlja značilno zблиžanje stališč. Ako je bila med njima že prej glavna razlika bolj glede taktike kakor glede smotra, se sedaj zdi, da se tudi taktične razlike bolj in bolj brišejo. V tem pogledu lahko navedemo iz novejšje časa dva značilna primera: zunanje-politična izvajanja zastopnika konservativne desnice lorda Lothiana v institutu za zunanje-politična vprašanja v Londonu ter bivšega zunanjega ministra Edena v Leamingtonu. Ako upravičeno lahko rečemo, da vodi angleško politiko konservativna stranka in v tej njena desnica v nasprotju s težnjami njene levice, potem smemo po obeh navedenih govorih soditi, da se je desnica že tako približala levici, da je Chamberlainu sinteza obeh stališč že zelo olajšana.

V soboto je bivši zunanji minister Eden imel v svojem volilnem okrožju v Leamingtonu daljši govor o angleški zunanji politiki. Kot glavno smernico diplomatske akcije angleške vlade je označil »željo po splošnem evropskem pomirjenju«. Eden temu najvišjemu zunanje-političnemu smotru angleške vlade ni nasproten, vendar pa je mnenja, da se takšno pomirjenje nikdar ne sme dočeti »za ceno življenjskih interesov Anglije, njenega svetovnega ugleda in njene čute za pravičnost« in da je zato angleški koncesijam tudi pri največji miroljubnosti angleške politike nujno postavljena meja, preko katere ni mogoče.

Značilno je, da je do podobnih ugotovitev prišel pri svojem referatu v londonskem institutu za zunanje-politična vprašanja tudi zastopnik konservativne desnice lord Lothian, ki je veljal doslej za enega tipičnih predstavnikov tako zvane »lordske politike« in s tem za zagovornika kompromisov ali sporazumov s koncesijami z avtoritarnimi državami. Sedaj pa ta lord trdi, da je »edini argument, ki more povrniti v mednarodne odnose legalne metode, jasno opozorilo morebitnemu napadalcu, da bi pomenil njegov napad svetovno vojno«. Angleži so slej ko prej uverjeni, pravi dalje lord Lothian, da je sicer mogoče sleherni mednarodni problem z nekoliko dobre volje rešiti s pogajanjem in sporazumom, toda na drugi strani mora biti Anglija trdno odločena, da nastopi, če treba, z vojsko proti slehernemu novemu poskusu napada ali mednarodnega nasilja. Lord Lothian gre celo tako daleč, da že v sedanjem razvoju priporoča državam, ki so pripravljene postaviti se po robu morebitnemu napadalcu, pa naj so ali niso članice Društva narodov, da poglobijo svoje zveze z vozaškimi dogovori. Predvsem pa je potrebno, da »sleherne morebitni napadalec že v napreju, da je Velika Britanija pripravljena proti njemu stopiti v vojno, ako bi napada ne bilo mogoče drugače preprečiti.« Lord Lothian nasvetuje končno, naj Anglija poglobi svoje stike zlasti s Francijo, pa tudi z drugimi državami, ki bi utegnile biti izpostavljene kakršnekoli napadu. »Ko bo svet prepričan, da čaka vojna vsakega, ki bi prešel v napad, preden bi izžrpal vse možnosti mirne poravnave sporov, bo mir najbolj uspešno zajamčen in šele tedaj ga mogoče spet misliti na obnovo delovanja Društva narodov in na njegovo razširjenje na vse glavne velesile.« Pomen teh izjav angleškega lorda, ki je bil do nedavnega še med tako zvanimi izolacionisti, nam postane še bolj jasan, ako upoštevamo, da v svojih iz-

ANGLIJA NE BO UKRENILA GLEDE ŠPANIJE NIČ NOVEGA

Popustljiv govor predsednika Chamberlaina o španskih zračnih napadih na angleške ladje — Nov apel na generala Franca

London, 14. junija h. Ministrski predsednik Chamberlain je danes popoldne podal v spodnji zbornici v vsej javnosti z veliko napetostjo pričakovano izjavo o stališču angleške vlade glede letalskih napadov frankovcev na angleške trgovske ladje v španskih lukah. V uvodu je opozoril na protest angleške vlade v Burgosu dne 31. maja in na odgovor generala Franca z dne 5. junija. Vlada v Burgosu navaja v svojem odgovoru, da njeni letalci nikakor ne iščejo baš angleških ladij, ki se slučajno mude med drugimi tujimi ladjami v bližini vojaških objektov, ki so cilj letalskega bombardiranja. Bombardiranje z letal pa se general Franco ne mara odreči, dokler se z dovozom orožja, municije in drugih vojnih potrebščin na angleških in drugih ladjah zavlačuje španska državljanska vojna.

V zvezi s tem odgovorom je ministrski predsednik Chamberlain opozoril na to, da je angleška vlada v skladu s svojo politiko neumešavanja izdala praktične ukrepe proti uvozu orožja v španske luke na angleških ladjah. Angleška vlada je zahtevala od Francove vlade v Burgosu dokaze za njeno trditev, da dovolja angleške ladje orožje v Španijo, toda vse do sedaj takih dokazov ni dobila. Preden pa je prišel iz Burgosa odgovor na angleški protest, je prišlo zopet do letalskih napadov na angleške ladje, ki so zahtevali nove človeške žrtve in povzročili veliko materialno škodo. Od 15. aprila dalje je bilo napadenih v španskih lukah s strani Francoskih letal 22 angleških trgovskih ladij. 11 ladij je bilo potopljenih ali tako močno poškodovanih,

da so postale neuporabne. V nekaterih primerih je ugotovljeno, da gre za zlonamerne napade.

Ker je s tem ustvarjen docela nov položaj, ki nima primere, je angleška vlada ves problem najskrbneje proučila. Zlasti se je bavila z vprašanjem, kakšne ukrepe naj izda za zaščito angleških trgovskih ladij, ne da bi s tem kršila politiko neumešavanja. Napadi v španskih lukah, ki so pozorišče vojaških operacij, se popolnoma razlikujejo od napadov, ki so jih lansko leto vršile podmornice na odprtem morju. Zato ne more biti govora o enakih ukrepih. Anglija ne more namreč namestiti v španskih lukah svojih vojnih ladij ali svojih protiletalskih topov. Tudi se ne more reči, da ima kako letalo, ki se bliža, napadalne namene, dokler napada v resnici ne izvrši. Če pa bi na vsako letalo, ki se bliža, takoj streljali, bi to pomenilo sodelovanje pri obrambi luke in s tem poseganje v špansko državljansko vojno.

Vlada je proučevala tudi vprašanje represalij, vendar pa se v tem pogledu še ni odločila za kakke ukrepe, ker takli ukrepi ne glede na možne posledice ne vodijo vselej k zaželenemu cilju. Obstojata dva predloga: 1. ustanovitev varnostnih con v določenih španskih lukah. Ta predlog se pravi proučuje. 2. Vlada v Burgosu je v soboto predlagala, naj se na ozemlju španske vlade, toda izven vojnih con, določi luka, katere bi se lahko posluževale angleške ladje. Pogoj bi bil, da ta luka ne sme služiti za dovoz vojnih potrebščin, nadzorstvo nad njo pa naj bi se poverilo posebnemu mednarodnemu komisarju. S to pobu-

do pa so združene velike težave. Izvedba tega predloga je odvisna od sporazuma o tem, kaj se smatra za vojne potrebščine in kaj ne. Razen tega bi bil tak ukrep brezpredmeten, če se ne bi določili dve luki, vsaka v drugem delu Španije, ena na republikanski, druga na Francovski strani.

Proučevanje vseh teh problemov je dovedlo angleško vlado do naziranja, da se zaščita in obramba angleških ladij v španskih teritorialnih vodah ne more zagotoviti vse dotlej, dokler se Anglija ne odloči, da direktno poseže v sovražnosti. Kaj takega pa ne bi mogel priporočiti, ker bi to dovedlo do konflikta, ki bi daleč presegal okvir sedanjega španskega problema. Zaradi tega mora angleška vlada le ponoviti svarilo, ki ga je naslovila na vse angleške trgovske ladje že 28. in 29. novembra 1937., ker more Anglija zajamčiti varnost angleških ladij le na odprtem morju.

Chamberlain je končal svoj govor z ugotovitvijo, da bi nadaljevanje napadov na angleške ladje, napadov, ki so že zahtevali toliko človeških žrtv in ki so bili izvršeni z jasnimi nameni, resno ogrozilo odnose z vlado v Burgosu, ki pa neprestano zatrjuje, da želi ohraniti z angleško vlado prijateljske odnose.

Dve vprašanji opozicije

Vodja opozicije major Attlee je vprašal predsednika vlade, ali namerava izdati glede na to kršenje mednarodnega prava in obstoječe nevarnosti kakke druge ukrepe, ki so v mejah možnosti, da ne bi izgledalo, kakor da gre Anglija preko okvira neumešavanja, in ali ne bi vlada proučila vpra-

šanja, da se dovoli španski vladi izvoz protiletalskih topov iz Anglije ne samo za zaščito angleških ladij, nego tudi za zaščito španskega civilnega prebivalstva. Ministrski predsednik Chamberlain je izjavil, da je že s svojo izjavo dokazal, da angleška vlada pazljivo zasleduje vse dogodke in upošteva vse možnosti. Jasno je, da se s tem, kar se dogaja, ne strinja. Predlog glede izvoza protiletalskih topov v Španijo pa ni združljiv s politiko neumešavanja.

Major Attlee je nato stavil vprašanje, ali je angleška vlada protestirala tudi pri onih vladah, ki dobavljajo orožje in vojne potrebščine generalu Francu. Ministrski predsednik Chamberlain je odgovoril, da smatra angleška vlada za odgovornega samo generala Franca, ker on izdaja povelja svojim podrejenim četam.

Angleško obrambno posojilo

London, 14. junija. o. Angleška vlada je danes emitirala drugo tranšo posojila za oborožitev. Posojilo znaša v celoti 400 milijonov funtov šterlingov (blizu 100 milijard dinarjev), od katerih je bilo emitiranih pri prvi tranši 100 in sedaj pri drugi tranši 80 milijonov funtov šterlingov. S celotnim posojilom namerava vlada dovršiti popolno oborožitev države do konca 1. 1941. Prva tranša posojila je bila v zadnjih tednih že docela porabljena. Zato je bila danes emitirana druga tranša, s katero računajo, da bodo lahko krili vse izdatke za oborožitev do začetka prihodnjega leta.

Ženski bataljoni v Angliji

London, 14. junija. w. »Sunday Express« objavlja senzacionalno vest, da bo verjetno še ta teden objavljen odlok o ustanovitvi posebnih ženskih polkov. Pod nadzorstvom vojnega ministrstva bodo po informacijah lista v primeru vojne uvrščene ženske v teritorialno armado, tako da bodo mogli za orožje sposobni moški takoj odrinuti na fronto.

Prihodnji teden se bodo začela pogajanja v Pragi

Predhodna posvetovanja z zastopniki narodnih manjšin — Narodnostni statut je gotov — Proučevanje henleinovskih zahtev

Praga, 14. junija. h. Sinoči je podal ministrski predsednik dr. Hodža v političnem odboru ministrov obširno poročilo o sedanjem stanju dela na sestavi narodnostnega statuta in o zahtevah, ki jih je sporočila sudetsko nemška stranka v svoji spomenici. Danes popoldne je sprejel ministrski predsednik Hodža zastopnika podkrajinskih Malorusov dr. Gerovskega. Sprejeti bodo nato zastopniki narodnostnih skupin, predvsem sudetskih Nemcev, Madžarov in Malorusov. Vabila so bila odpremljena že v soboto tajništvo teh strank. Posvetovanja se bodo pričela v drugi polovici prihodnjega tedna.

Danes popoldne je ministrski predsednik dr. Hodža sprejel poslance sudetsko-nemške stranke Kundta, Petersa in Roscheja ter dva pravna strokovnjaka te stranke. Delo za rešitev manjšinskega problema se nadaljuje paralelno v dveh smereh, prvič s sestavo narodnostnega statuta in drugič s proučevanjem osmih točk sudetskih Nemcev. Vse to delo opravljajo sedaj juristični in državno-pravni strokovnjaki, ki morajo podati svoje mnenje. Delo se razvija pospešeno, vendar tako, da nikakor ne ovira normalnega toka državnih poslov.

Roosevelt se zanima za evropsko politiko

Ameriški poslanik v Londonu odpotuje v Washington, da poroča prezidentu o položaju v Evropi

London, 14. junija. h. V soboto odpotuje v Washington tukajšnji ameriški poslanik Kennedy. V Washingtonu bo ostal devet dni. Dasi označujejo njegovo potovanje v domovino za pot zasebnega značaja, je vendar njegov glavni namen ta, da poroča prezidentu Rooseveltu o splošnem položaju v Evropi in posebej o zadržanju angleške vlade, ki ga v ameriških krogih zasledujejo z velikim zanimanjem in razume-

vajanjih ni prikrival, da narekujejo Angležem te zaključke njih lastni življenjski interesi v Evropi in ostalem svetu. Menil pa je, da se ti interesi krijejo z interesi vsega miroljubnega sveta in da mora zato Anglija vedno bolj in bolj jasno poudarjati, da želi vezati svoje interese z interesi drugih držav in s tem z interesi mednarodne skupnosti. Tako bo Anglija služila tudi splošnemu idealu miru in mednarodne pravičnosti, ki se je že tako močno oddaljil od realnega mednarodnega življenja.

Ako primerjamo te Lothianove in Edenove izjave, lahko ugotovimo, da so se pogledi na smernice angleške zunanje politike po najnovejših dogodkih v Evropi že toliko približali, da je angleški vladi vedno bolj omogočena enotna zunanje-politična linija. To pa samo večja veljavja angleške besede v evropski politiki.

Delo na sestavi narodnostnega statuta je že tako napredovalo, da bo statut verjetno že jutri predložen v odobritve odboru političnih ministrov, nakar bodo načrt dostavili posameznim narodnostnim skupinam.

Osuski pri Bonnetu

Pariz, 14. junija. AA. (ČTK) Češkoslovaškega poslanika v Parizu Osuskega je včeraj sprejel francoski zunanji minister Bonnet. Osusky ga je po povratku iz Češkoslovaške obvestil o političnem položaju na Češkem in o rezultatih občinskih volitev. Posebno mu je razložil na kakšen način namerava češkoslovaška vlada začeti s pogajanjem o narodnostnem pravilniku.

Bat'ov prispevek za obrambni sklad

Praga, 14. junija. b. Dr. J. A. Bata je obvestil odbor za zbiranje narodnoobrambene sklada, da daruje njegovo podjetje v obrambne namene 30 milijonov Kč. Upravni svet narodne banke je sklenil darovati v iste namene 10 milijonov Kč.

Finančna obnova Francije

Uveljavljenje zadnjih finančnih ukrepov — Državni nameščenci groze z novo socialno borbo

Pariz, 4. junija. o. Ob 10. dopoldne se je sestala francoska vlada k seji v Elizejski palači pod predsedstvom prezidenta republike Lebruna. Na dnevnem redu je bila tretja skupina zakonskih odlokov za gospodarsko in finančno obnovo Francije, ki so bili vsi potrjeni. O njih je že na sobotni konferenci razpravljaj ožji ministrski svet. Po današnji seji jih je prezident Lebrun podpisal, jutri pa bodo službeno objavljeni.

Največ so na današnji seji vlade razpravljali o zahtevah državnih uradnikov in nameščenecv po povznavanju prejemkov. Sindikati državnih uradnikov in nameščenecv so že pred meseci postavili ultimativno zahtevo, naj se uradniške plače povečajo najmanj za 20 odstotkov. Svoje zahteve so utemeljili z draginjo, ki se je pojavila v zadnjih mesecih, ko so se osnovne življenjske potrebščine podražile celo za več, kakor znašajo njihove materialne zahteve. O uradniških zahtevah je že pred nekaj tedni razpravljaj parlamentarni finančni odbor, ki pa je na osnovi referata min. predsednika Daladierja ugotovil, da bi pomenila njihova izpolnitev novo nevarnost za državne finance. V primeru, če bi se plače povišale, bi bilo treba najti 8 milijard frankov kredita, kar pa bi vsekakor onemogočilo ohranitev proračunskega ravnovesja. Zato je zborniški finančni odbor uradniške zahteve odklonil.

Tudi ožji ministrski svet je zavzel enako stališče, danes pa je vlada sklenila poslati kartelu državnih uradnikov in nameščenecv pismo, v katerem bo podrobno obrazložila svoje stališče in izjavila, da je pripravljena sprejeti nekatere uradniške zahteve, v kolikor se zaradi njih proračunsko ravnovesje ne bi spravilo v nevarnost.

Zveza državnih uradnikov in nameščenecv izjavlja, da bo še nadalje vztrajala pri svojih zahtevah in da bo od 1. julija dalje izvajala posledice, ker državne uradništvo s svojimi dosedanjimi dohodki ne prenese več sedanje draginje. Vsekakor je nastala

nevarnost, da se razvijejo iz vse te stvari novi socialni problemi in spori v Franciji, ki so za francosko vlado prav sedaj najbolj nezaželeni. Zato zasleduje politična javnost z velikim zanimanjem razvoj tega problema in pričakuje ukrepov Daladierjeve vlade, ki bi od Francije odvrgli nevarnost novih socialnih in notranje-političnih pretresljajev.

Nova francoska letala

Pariz, 14. junija. o. Na današnji seji vlade so razpravljaj tudi o francoski zunanji politiki in o vojaških vprašanjih. Zunanji minister Bonnet je podal obširno poročilo o mednarodnem političnem položaju, predvsem na češkoslovaškem po občinskih volitvah, in o načrtih angleške vlade, s katerimi naj bi se onemogočilo nadaljnji letalski napadi na angleške tovarne ladje v španskih republikanskih lukah.

Letalski minister La Chambre je nato poročal o letalski produkciji v Franciji in napovedal, da bo že v bližnjih dneh dovršena prva serija novih francoskih vojnih letal, ki bodo imela izredno velik akcijski radij in brzino po 550 km na uro. Ta letala se bodo takoj preizkusila in bodo sodelovala, že pri manifestacijah ob obisku angleškega kralja v Parizu.

Končno je kolonialni minister Mandel poročal o organizaciji francoske kolonialne vojske. Omenil je nujno potrebo, da se efektivni kolonialni sil povečajo za 70.000 mož, izmed katerih naj bi 50.000 odpadlo na afriške kolonije, 20.000 pa na Indolindone.

Petminutna seja parlamenta

Pariz, 14. junija. w. Poslanska zbornica je imela danes kratko, komaj 5 minut trajajočo sejo, na kateri je izvolila člane posameznih odborov, ki pa so v glavnem ostali v dosedajni sestavi. Odbori so se popoldne konstituirali. Zbornica se bo zopet sestala v četrtek.

Beck na Estonskem

Tallinn, 14. junija. AA. Na obedu v čast poljskemu zunanjemu ministru Becku, je estonski zunanji minister Seldter v zdravici poudaril, da je Estonija prežeta z željo po okrepitvi miru v vzhodni Evropi. Poljski zunanji minister je v svojem odgovoru izjavil, da je sodelovanje obeh držav dragoceno činitelj stabilnosti v območju Baltičkega morja. Imamo mnogo skupnih teženj, je dejal in mnogo skupnih skrti, poleg tega pa budno spremljamo razvoj odnosov med našimi državama in drugimi.

Beck se je danes odpeljal v spremstvu estonskega zunanjega ministra Seldterja, načelnika estonskega zunanjega ministrstva Kalija in poljskega poslanika Pleninskega z avtomobilom v gradbi Oro, kjer ga je sprejel v avdijenci estonski prezident.

Nemški oficirji na Madžarskem

Budimpešta, 14. junija. o. Iz Berlina je prispela v Budimpešto večja delegacija nemških oficirjev pod vodstvom vrhovnega poveljnika nemške vojske na kopnem generala Keitla. Obisk nemških oficirjev se uradno označuje za povračilo obiska

bivšega honvedskega ministra generala Rödera, ki je bil letos v zgodnji pomladi v Berlinu. Generalu Keitlu in njegovemu spremstvu so v Budimpešti priridili zelo lep sprejem. Danes je generala Keitla sprejel v daljši avdijenci tudi regent Horthy.

Zakon o enakopravnosti žensk na Norveškem

Oso, 14. junija. AA. Narodno predstavništvo je sprejelo s 60 glasovi proti 48 predlog zakona, po katerem lahko dobe ženske pod istimi pogoji kot moški zaposlitev v vseh javnih poklicih, tudi v duhovniških.

Stalinov najožji sotrudnik ustreljen

Rim, 14. junija. o. »Tribuna« poroča, da so po nalogu Stalina ustrelili njegovega dosedanjega najožjega sodelavca Preobraženskoga, ki je veljal za enega izmed vodilnih pravokomunistične stranke. Kakor pravi list, je Preobraženski še pred leti užival v Rusiji prav tak sloves kakor pokojni Lenin.

Castellon je padel

Po hudih borbah so ga nacionalisti končno zavzeli in s tem obvladali novih 50 km morske obale — Republikanci se umikajo proti Valenciji

Salamanca, 14. junija. AA. Uradno poročilo nacionalističnega poveljstva pravi: Na bojišču pri Teruelu so nacionalisti zavzeli Buitre ter vikoraki v pokrajini Esteca. Na castellonskem bojišču so zasedli mesti Castellon de la Plana in Grao de la Castellon, ter prodirajo neprestano dalje. Zveze z mestom Villareal so prekinjene. Civilno prebivalstvo ni zapustilo niti Castellona niti obalnega mesteca Grao. Sovražnik je utrpel na castellonskem bojišču zelo velike izgube. Zaplenjena je bilo mnogo vojnega materiala. V bojih je sodelovalo tudi letalstvo. Včeraj so letala bombardirala ceste med Castellonom in Saguntom.

Po padcu Castellona imajo nacionalisti v svoji posesti novih 50 km sredozemske obale. Pod Francovo vlado je sedaj 37 španskih pokrajin, ki jih je vseh 50.

Italijanska poročila o zavzetju Castellona

Rim, 14. junija. o. Italijanski listi poročajo obširno o padcu Castellona. Ze večeraj na vse zgodaj so nacionalisti, ki so malone docela obkrožili mesto, kljub slabemu vremenu poslednjič pritiskali na republikanske položaje in opoldne je bila zmaga že gotova stvar. V popoldanskih urah so se republikanci pričeli naglo umikati po poslednji cesti, ki jim je ostala še prosta proti Saguntu in Valenciji. Večina civilnega prebivalstva se je že v zadnjih dveh dneh odpravila proti jugu. Na tisoče ljudi se je zateklo iz Castellona v Valencijo.

Zvečer ob 19.10 je general Aranda na čelu 82. divizije vikoraki v mesto in ga do kraja zavzel. Nacionalisti ugotavljajo, da so s tem dosegli novo veliko zmago nad republikanci. Castellon predstavlja v strateškem pogledu ključ do Valencije, ki je le 65 km dalje proti jugu. V zadnjih

dveh dneh so nacionalistična letala in topovi močno bombardirali mesto.

V Valenciji je napravil padec Castellona porazen vtis. Castellon je bila za republikansko glavno mesto važna strateška obrambna točka, poleg tega pa za dobavo vojnih potrebščin iz tujine nad vse pomembna luka. Republikanci razpolagajo sedaj v tem pogledu samo še z Barcelono, Alicante, Valencijo in Cartagena, ki pa med seboj niso več v neposredni zvezi. Po padcu Castellona so se republikanci umaknili precej daleč proti jugu in se sedaj z vso naglico utrjujejo na gričevju severno od Sagunta. Evakuacija Castellona se je izvršila z izredno naglico. Poslednji je zapustil Castellon republikanski oklopni vlak, ki je usel nacionalistom v poslednjem trenutku, ker so njihova letala, ki ves dan zaradi slabega vremena niso mogla vzleteti, zvečer tik za njim razdejala progo. V borbah za Castellon je padlo okrog 700 republikancev, 1.500 pa so jih nacionalisti ujeli.

Evakuacija Valencije

Pariz, 14. junija. w. Agencija »Furnier« poroča iz Valencije, da je tamšnji politični komisar Fernandez odredil evakuacijo vsega civilnega prebivalstva. Zaradi padca Castellona je zavladala v Valenciji velika potrtost. Uradni vlade se sele v Murcijo.

Novi pošiljatev španskega zlata v Francijo

Pariz, 14. junija. o. »Jour« je danes objavil vest iz Perpignana, da je valencijska vlada odposlala v Francijo kolono tovornih avtomobilov s 184 zabojih zlata. Vsega skupaj je bilo v teh zabojih 180.000 kg zlata, ki predstavlja vrednost kakih 50 milijonov frankov. Po opravljenih carinskih formalnostih na meji je bilo zlato preloženo v vagon in takoj nato odpeljana v Pariz.

Vodi Japonci niso kos

Od Kitajcev umetno povzročene poplave so ustavile nadaljnje japonsko prodiranje v Honanu

Hankov, 14. junija. o. Poplave, ki so jih Kitajci povzročili v Honanu na obeh straneh Rumene reke, ko so podrla nasipe ob njej, so ustavile nadaljnje prodiranje japonske vojske proti zapadu. Cengčev je začasno izven vsake nevarnosti. Japonci ne morejo do njega niti od vzhoda niti od juga. Tudi japonska službena poročila priznavajo to dejstvo, zaradi katerega so Japonci prenesli težišče svojih operacij na reko Jangce.

Po zatirjanju kitajskega vrhovnega poveljstva Anking še ni v japonski posesti, čeprav so se japonski rušilci pojavili na reki pred mestom. Japonci so se sicer res skušali izkrcati s svojih transportnih ladij na obeh bregovih, pa so jim Kitajci to povsem onemogočili. V teh bojih so Japonci imeli velike izgube.

Iz Kantona poročajo, da sta bila včeraj in danes izvršena dva nadaljnja japonska letalska napada na mesto. Mnogo bomb je udarilo le v neposredno bližino kantonske električne centrale ter povzročilo ogromno škodo.

Vrhovni poveljnik kvantunske pokrajine in kantonski župan sta davi izdala proglas, v katerem pozivata prebivalstvo k miru in odločni obrambi in akciji in v katerem izražata svojo zahvalo tujim zdravstvenim mislim v Kantonu, ki so sprejela v svojo oskrbo že na tisoče kitajskih ranjenecov in bolnikov. V mednarodni konvenciji se je pričela velika akcija za prostovoljne prispevke v korist žrtvam letalskih napadov.

Odklonjena japonska zahteva po umiku tujih ladij

Sanghaj, 14. junija. o. Japonska vlada je za ponovno intervencijo pri poveljstvih ameriških in angleških vojnih sil v Sanghaj.

Sprejemi pri predsedniku vlade

Beograd, 14. junija. AA. Predsednik dr. Stojadinović je danes sprejel doednejanega madžarskega poslanika na našem dvoru Valdemara de Alta, ki se je prvič pred svojim odhodom iz Beograda k njemu posovijt. Za njim je sprejel grškega poslanika Raula Bibico Rosetija, našega poslanika v Sofiji Momčila Juršića in kapetana fregate Mažuranića, predstavnika kraljevine Jugoslavije pri vladi generala Franca.

Zahteve organizacije kmetijskih strokovnjakov

Beograd, 14. junija. p. V Beogradu je imelo svoj občni zbor združenje jugoslovenskih kmetijskih strokovnjakov. Vodil ga je predsednik, vseučiliški profesor dr. Mladen Josifović. Na občnem zboru je bilo podanih več strokovnih referatov, na podlagi katerih je bilo sprejetih nekaj resolucij. Resolucije zahtevajo reorganizacijo kmetijske srednje šolske izobrazbe, tesnejše sodelovanje z drugimi sorodnimi organizacijami, povečanje javnih kreditov za naše kmetijstvo, spremembo obdobja, stalnost uradnikov kmetijske stranke in udeleževanje v nekaterih drugih strokovnih vprašanjih. Na občnem zboru sta bila izvoljena za novega predsednika združenja dr. Pavle Vukasović, za podpredsednika pa Vladimir Kuret iz Ljubljane.

Zborovanje kemikov

Skopje, 14. junija. p. V nedeljo v večeraj je v Skopju zborovalo društvo kemikov kraljevine Jugoslavije. Slavnostne seje so se udeležili tudi ban, župan ter delegati raznih strokovnih organizacij, ki so v karikaturah zvezli s kemično stroko. Dnevni red zborovanja je bil zelo izčrpan. Snoti je bil na občnem zboru izvoljen tudi novi upravni odbor, ki ga sedaj vodi beograjski vseučiliški profesor dr. Kosta Todorović.

Beleške

Jugoslovenstvo JRZ

»Samouprava« prinaša daljši članek o JRZ in njenih voditeljih. Pravi, da je sestavljena JRZ v glavnem iz pristašev bivše radikalne stranke, jugoslovenske muslimanske organizacije in »jugoslovenske dr. Koroščeve stranke iz Slovenije«. Nato med drugim nadaljuje:

»Jugoslovenska muslimanska organizacija je znala najti pod vodstvom dr. Spaha na čarobnem križišču treh ver pravi kompas in voditi ladj v edino rešilno pristanišče narodnega in državnega edinstva. Jugoslovenska stranka dr. Korošče je znala najti pot do največjega uspeha preko najmanjšega odpora. Pri tem je ostala vedno zvesta svojim jugoslovenskim težnjam. Jugoslovenstvu in jugoslovenskemu edinstvu. Narodno edinstvo ne predstavlja smrt Srbov, Hrvatov in Slovencev, nego njihovo vstajenje in edino mogočo obstanek. Narodno in državno edinstvo sta rešitev in temelj naše veličine. Edinstvo mora ostati jamstvo naše najbolje bodočnosti in to vsakega posameznika, kakor vsega našega jugoslovenskega naroda.«

Današnja češkoslovaška in predvojna Srbija

»Völkischer Beobachter« objavlja daljšo poročilo o poteku delne mobilizacije češkoslovaške vojske. Pravi, da je bila mobilizacija z vojaškega stališča brezhibno izvedena in da je vodstvo češkoslovaške vojske lahko ponosno na njo. Nato pa izraža mnenje, da so »dododki zadnjih tednov dovolj dokazali, da je CSR ognjišče nemirov prvega reda, kakor je bila Srbija l. 1914.«

Gospodje, ki so napisali to primero, se očitno niso zavedali, da so ravno z njo najboljše demantirali trditve o »nevarnosti, ki preti svetu in svetovnemu miru od češkoslovaške republike«. Leta 1914. ni bilo v Srbiji duše, ki bi imela kakšno vojno nameno, najmanj pa odgovorni srbski krog. Srbija je bila takrat po balkanski in bolgarski vojni tako izčrpana, da si ni upal misliti na kak konflikt z Avstrijo niti največji srbski iredentist. Kaj pa je mislila srbska vlada na čelu s predsednikom Pašićem, je dovolj znano. Za njo je bdelo takrat samo ena skrb, kako dobiti večino v razpisanih volitvah, za katere je agitiral globoko v osrčju Srbije sam Pašić še pravi tisti dan, ko je predložil avstrijski poslanik srbskemu finančnemu ministru Pačuvu zlozlasni ultimatum. Kako se je takrat Srbija pripravljala na spopad z Avstrijo, je bilo razvidno tudi iz tega, da je še en dan mobilizacije sedel komandant srbske vojske vojvoda Putnik v avstrijskem kopališču in zdravil svojo težko revmo.

Ako torej vodilni nemški list trdi, da je danes Češkoslovaška slično ognjišču nemira in vojne nevarnosti, kakor je bila Srbija leta 1914., potem s tem sam priznava, da bi za eventualne vojne zapletilaje, ki bi se sprožili v srednji Evropi, Češkoslovaške ne zadela niti najmanjša krivda.

Hlinkova spoved

»Völkischer Beobachter«, glavno hitlerjevsko glasilo, objavlja razgovor svojega urednika z voditeljem slovaških separatistov G. Hlinko, ki je med drugim dejal:

»Mi nismo nikoli Čehoslovaki, temveč samo Slovaki. Ker smo državotvoren narod, zahtevamo državotvorne pravice. Ako jih ne bomo dosegli, se bomo obrnili na svet, ker nečemo večno ostati sužnji. Ker smo državotvorni, zahtevamo narodne pravice. Če pa nam naših zahtev ne bodo izpolnili, bomo zahtevali za nas manjšinske pravice.« Čehoslovake — to pomenja sužnje — Čehov. Glede nemške in madžarske narodne manjšine mislim, da se jima mora dati, kar jima gre. Ako bi nam Madžari dali to, kar smo zahtevali, potem bi lahko še danes živeli v skupni državi.«

Svoj razgovor je končal p. Hlinka z navedbo značilnim zaključkom: »Nam je čisto vse eno, če nas bi Evropa delila na Poljski, ali pa pustila v Češkoslovaški. Povsod morajo biti zajamčene naše pravice in Slovaška mora ostati nedeljena.«

Mala zagrebška senzacija

Hrvatski listi poročajo, da je upokojeni podpolkovnik Vilko Begić vstopil v uredništvo »Nezavisnost«, glasila frankovskih separatistov. Begić je veljal dolga leta za intimnega prijatelja in sodelavca dr. Mačka. Igral je veliko vlogo tudi v znanem procesu proti dr. Mačku pred sodiščem za zaščito države. Zato je v zagrebških političnih krogih vzbudila veliko pozornost in živahne komentarje omenjena vest, da je sedaj vstopil v uredništvo lista, ki vodi proti dr. Mačku najostrejšo borbo.

Naslednik »Krug« in »Javnosti«

Pod tem naslovom poroča zagrebška »Hrvatska straza«: »V izlozih nekaterih knjig se je pojavil beograjski pomeseknik »Vidici«, ki je v vsem naslednik jugoslovenskega »Krug« in »Javnosti«. List urejuje Milan Marjanović, sodrudički prve številke pa so dr. Vasilij Popović, dr. Peter Skok, dr. Djuro Djurović, Niko Bartulović itd.«

Ubogi »Obzor«

»Hrvatski dnevnik« še vedno pere glavo zagrebškemu starini »Obzoru«. Brez priznanja mu očita, da bi »rad izval vojsko vseh proti vsem in ustvaril med svetom dojem, da Hrvati ne znajo nič drugega, kakor se pripraviti med seboj. Vedno je z vsem nezadovoljen. Ni težko uganiti, kaj hoče doseči s svojimi aluzijami o zamujenih prilikah v političnem razvoju. Kdor zasleduje njegove članke, vidi, da se enkrat navdušuje za beograjsko združeno opozicijo, drugič pa zopet pisari o negativnih posledicah kombinacije z njo. Enkrat priporoča zbiranje vseh elementov v HSS, drugič zopet napada posamezne med njimi. »Obzor« brani in napada eno in isto kombinacijo, vse pač po trenutni potrebi. Njegova pot ni pot hrvatskega naroda, ki še dolgo ne bo sledil njegovim konceptom. Hrvatsko politiko vodi hrvatski narod sam, ki gre svojo pot ne glede na to, kaj pijejo poedini listi.«

Zanimivo je, da na vse te ostre ukore »Obzor« molči kakor riba. S tem je prav

Danski profesor o češkoslovaškem vprašanju

Vseučiliški profesor v Kodanju Anton Karlgren, ki se je večkrat mudil na Češkoslovaškem in so mu češkoslovaške razmere prav dobro znane, je zaradi objektivne informacije inozemstva o češkoslovaškem vprašanju izdal te dni izredno zanimivo knjigo »Henlein in Čehi«. Knjiga je razdeljena na pet poglavij. V prvem poglavju analizira avtor odnose med Čehi in Nemci, kakor se nam kažejo v zgodovinskem razvoju. Po temeljitim pretrusu germanizacijskih teženj v stari Avstro-Ogrski ugotavlja, da se Čehi za vse, kar so bridkega prestali v stari monarhiji, nikdar niso maščevali. Storili so nasprotno vse, da bi ustregli nemškim željam. V tej zvezi ocenjuje prof. Karlgren tudi politiko aktivizma in vzporedno opisuje nastanek in razvoj Henleinovega gibanja.

V drugem in tretjem poglavju pobija avtor netočnosti glede Češkoslovaške ter s številskimi dokazji, da je navedna bajka trditve o »češkoslovaški borbi proti nemški kulturi«. Enako natančen kakor glede šolstva in splošnega kulturnega razvoja Nemcev v CSR je tudi glede njihovega go-

spodarskega položaja, ki ga slika povsem objektivno in s stalnim sklicevanjem na podatke, kakor so vsakemu dostopni.

V četrtem poglavju odgovarja na vprašanje, ali so Nemci v CSR zares zatirana manjšina. Proti temu, pravi prof. Karlgren, govori še samo dejstvo, da je avstrijsko-nemška stranka, četudi je ideološko usmerjena proti interesom demokratične države, dosegla pri parlamentarnih volitvah toliko zastopnikov, kolikor to odgovarja številu zanj oddanih glasov. Ako pa upoštevamo vse, kar si je Henlein doslej dovil v notranji in zunanji politiki in zaradi česar bi v nedemokratični državi že zdavnaj sedel v zaporu, je to samo nov dokaz demokratičnih svobod, ki jih nemška manjšina uživa v CSR.

Po vsem tem prihaja avtor v petem poglavju do zaključka, da za objektivnega človeka ne more biti niti govora o kakem zatiranju Nemcev v CSR. Nato podrobno in dokumentirano razpravlja še o vlogi Nemčije pri odnosih med Čehoslovaki in avstrijskimi Nemci ter s tega vidika osvetočuje stališče Anglije in Francije.

Spomemica poljske manjšine v Nemčiji

Poluradna poljska agencija »Iskra« objavlja značilen komentar o zahtevah Poljakov v Nemčiji, ki so bile pred nekaj dnevi predložene v posebnem memorandumu nemškemu notranjemu min. Fricku. Poljska manjšina ugotavlja med drugim, da njen položaj ne odgovarja direktivam, določenim v nemško-poljski manjšinski deklaraciji z dne 5. novembra lanskega leta. Memorandum navaja podrobne omejitve, katerim so Poljaki v Nemčiji izpostavljeni.

»Iskra« poudarja v svojem komentarju k tej poljski spomemici med drugim: Milijoni Poljakov žive izven državnih meja. Njih usoda nas zanima, pa naj prebivajo

Nj. Vel. kralj na letalski razstavi

Beograd, 14. junija. p. Snoti je bila zaključena prva velika mednarodna letalska razstava. Njen uspeh je bil tako v gnotnem kakor v moralnem pogledu sijalen. Obiskalo jo je okrog 220.000 ljudi. Danes dopoldne si je razstavo ogledal še Nj. Vel. kralj Peter II. Prispel je s svojim spremstvom na smišlje ob 10. Pred paviljonom Spasičeve zadružnice ga je sprejel podpolkovnik Sandermajer, ki mu je predstavil vse na razstavišču zbrane funkcije. Nj. Vel. kralj si je z velikim zanimanjem ogledal razstavo in se prav posebej zanimal za jadralna letala in načela letalske jadralne tehnike. Pomladek beograjskega Aeroputa, ki je bil razvrščen v špali ob paviljonu, je pridrli Nj. Vel. kralju viharne ovacije. Vodja pomladka Hmelik je kralju izročil kravatno iglo, ki predstavlja v uradniški izdelani miniaturni trimotorno letalo.

Čsl. odlikovanje našega medicinskega znanstvenika

Beograd, 14. junija. p. Znano je, da je bil eden naših najstarejših medicinskih znanstvenikov, beograjski vseučiliški profesor dr. Milan Jovanović-Batut imenovan za častnega doktorja praške Karlove univerze. Svečana promocija bo v Beogradu prihodnji petek. Danes je prispela iz Prage posebna delegacija univerze, ki bo izvršila promocijo. Prišli so rektor prof. Slavik, prorektor in dekan medicinske fakultete Karlova vseučilišča prof. Belehradek ter promotor prof. Peinar. V petek dopoldne bo prof. Belehradek v okviru beograjskega zdravniškega društva predaval o nekaterih posebnih medicinskih vprašanjih.

lepo izpolnil našo napoved, da bo vse ugotovitve »Hrvatskega dnevnika« brez protesta vtaknil za kloboč, molal in se vsaj za nekaj časa bavil samo z JNS, ki jo lahko po mili volji obojso na smrt, polaga v grob in zopet kliče k življenju, ne da bi se zamislil svojim nadrejenim.

O centralistični ureditvi države

»Neven«, glasilo JRZ za vojvodinske Bunjevce, ponovno postavlja zahtevo po centralistični ureditvi države s širokimi lokalnimi avtonomijami. »Samo v taki ureditvi države,« pravi med drugim, »vidimo jamstvo enakopravnosti in enakosti. Skrajni čas je že, da ustvarimo naše duhovno edinstvo in se poprimemo snovanja naše skupne kulture. Mnogi naši politiki in narodni poslanci so izgubili v svojem političnem udejstvovanju pravo gledanje na naše najbolj pereče probleme. Nihče nima pravice zahtevati v naši državi kake federacije, ki bi dovela do nedoglednih škodljivih posledic.«

Zanimiva sodba upravnega sodišča v Zagrebu

Neka občina v savski banovini je sklenila dati občinsko trošarino v zakup nekemu zasebniku. Sresko načelstvo je ta sklep razveljavilo z utemeljitvijo, da zakon o občinah izrecno prepoveduje, da bi se dajale v zakup občinske davščine, h katerim spada tudi trošarina. Banská uprava je pri tožbo občine zavrnila, pa je tako zadeva prišla pred upravno sodišče v Zagrebu. Upravno sodišče je pritožbo občine ugodilo ter razveljavilo odlok banske uprave, odnosno sreskega načelstva. V utemeljitvi svoje sodbe naglašja, da so imele občine po neki uredbi z zakonsko močjo iz leta 1877 pravico pobirati trošarino samo ali pa jo dajati v zakup. Naš novi občinski zakon sicer res prepoveduje oddajo v zakup, pravi, da »v kolikor po zakonu ni drugače odredjeno«. Novi občinski zakon je razveljavil tiste stare zakone in uredbi, ki so z njim v nasprotju. Uredba o oddajanju trošarine v zakup pa z novim zakonom ni v nasprotju in tudi ni bila nikjer razveljavljena. Zato je še danes v veljavi in občina je bila upravičena oddati svojo trošarino v zakup.

Brazilijska : ČSR 2 : 1

Praga, 14. junija. h. Danes je češkoslovaška nogometna reprezentanca v borbi za svetovno prvenstvo igrala v Bordeauxu proti reprezentanci Brazilijske. V prvem polčasu so Čehoslovaki odlično igrali in potisli Brazilce popolnoma v defenzivo. Izid je bil 1 : 0. V drugem polčasu pa so Čehoslovaki, ki so nastopili v spreminjenih postavi, znatno popustili in se je tekma končala proti pričakovanju z zmago Brazilijske v razmerju 2 : 1. Čehoslovaki vsled tega izpadajo iz nadaljnega tekmoovanja in bodo v četrtek igrali proti Italiji Brazilijski, proti Švedski pa Madžari.

Sportni drobiž

Niš, 14. junija. o. Snoti je niški »Zeleničar« v revanšni tekmi premagal »Sasko« z rezultatom 2 : 1. Sarajevski klub je bil tako izločen od nadaljnega kvalifikacijskega tekmoovanja za vstop v ligo.

Zagreb, 14. junija. o. »Gradjanski« je od povelja svojega nogometno turneje po Avstraliji, ker jugoslovenski nogometni savez ni pristal na avstralsko zahtevo, da bi nastopal tam kot jugoslovenska nogometna reprezentanca. Zaradi tega stališča jugoslovenskega nogometnega saveza je v krogih »Gradjanskega« nastalo precejšnje nezadovoljstvo. Klub je v silni finančni krizi in si je nameraval s turnejo po Avstraliji opomoči. Sedaj skuša vodstvo kluba organizirati turnejo po Poljski.

Koroški drobiž

4. in 5. julija bo imelo koroško učitelstvo veliko zborovanje, na katerem se bo ustanovila narodnosocialistična učiteljska zveza za Koroško.

Pri zadnji nabiralni akciji za narodnosocialistično dobrodelno organizacijo NSV (Nationalsozialistische Volkswohlfahrt) so v Avstriji nabrali nad milijon mar.

Po naredbi avstrijskega komisarja za državne zadeve Hoffmanna se bodo preseljevala gasilska društva v Avstriji v pomožne policijske čete in bodo postavljena pod poveljstvo župana v svojem kraju. Njihov delokrog ostane dosedanj, na novo pa je vanj vstavljeno »sodelovanje pri obrambi države«.

Pod Obirjem nameravajo zopet začeti z izkoriščanjem tamošnjih svinčnih rudnikov. Začeli so že popravljati razpadajoča poslopja rudniškega podjetja.

Popravila se česta od Sinca vasi do Klopinskega jezera. Ob jezeru nameravajo zgraditi moderen hotel.

V Skočjanu v Poduni je bil imenovan za župana upokojeni nadučitelj Gindl. Novi župan je Dunajčan, pa ima ob Klopinskem jezeru svojo vilo. Kot zastopnik Slovencev je bil v novi občinski svet imenovan Milha Kačnik.

Strela zažgala kozolec

Vrhovo pri Radečah, 14. junija. V pretekli noči je divjala pri nas huda nevihta. Med neurjem je strela udarila v kozolec posestnika Franca Klembara v Vrhovem. Gasilci so pod vodstvom predsednika Burkeljce takoj prihiteli na pomoč in pričeli gasiti. Rešili so nekaj vose in detelje, kmalu pa jim je pri gašenju zmanjkalo vode, tako da so morali rabiti celo gnojnico. Prav zaradi pomanjkanja vode je kozolec pogorel do tal. Precej škode je tudi na dveh njišvih poleg pogorišča, na katerih je rastle pšenica, ki je deloma pogorela, deloma pa so jo pohodili.

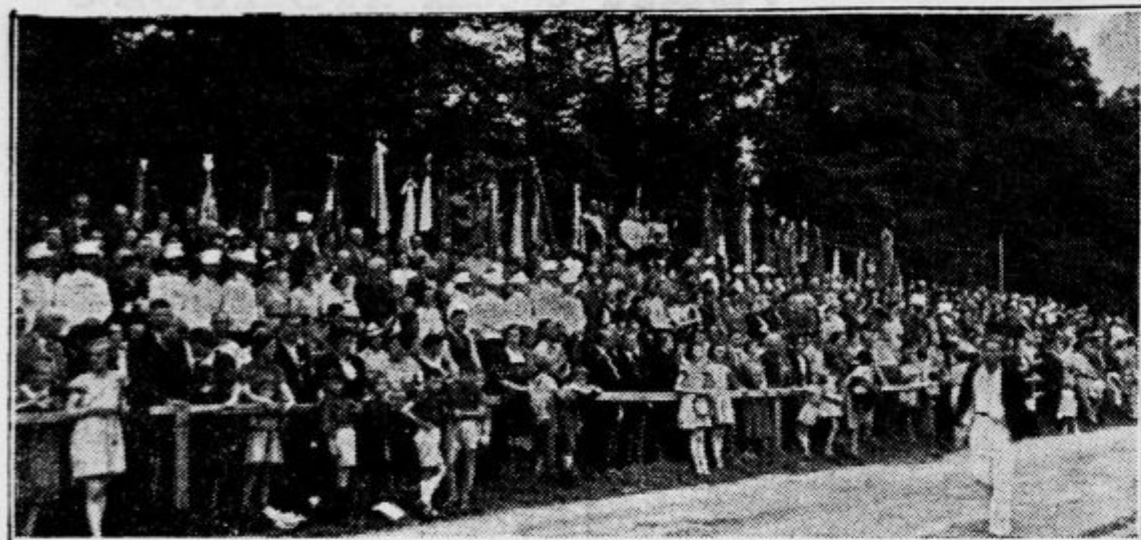
Pri tem požaru se je znova pokazala nujna potreba, da se na Vrhovem zaradi pomanjkanja vode napravijo bazeni, ki so jih vrhovski gasilci že večkrat zahtevali od občinske uprave v Radečah. Sava je preoddeljena, vodnjaki na Vrhovem pa so preplavljeni in prav ta čas jim je že skoraj docela zmanjkalo vode.

Vremenska napoved

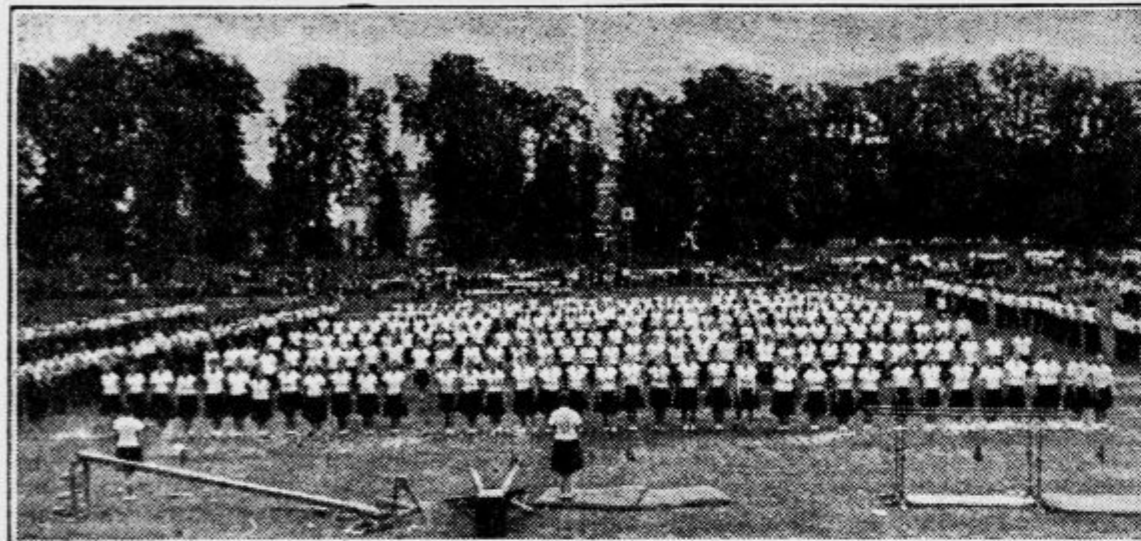
Zagrebška: Oblačno, ponekod nevihta, v splošnem nestalno in hladno vreme. Dunajska: Oblačno, hladno, deževno. To vreme bo trajalo najbrže več dni.

Naši kraji in ljudje

Z zleta celjske sokolske župe

Pogled na del občinstva, ki je gledalo telovadbo

Naraščajnice na telovadnem prostoru

Narodni javnosti!

Srce Slovenskih goric trg Sv. Trojica, se pripravljajo na veličasten dogodek, na odprtje spomenika blagopokojnemu Viteškemu kralju Aleksandru I. Svečanost bo 19. junija. Na ta slovesni trenutek, ki ni pomemben le za Trojičane, temveč za vso slovensko javnost, v prvi vrsti pa za sokolske pripadnike in vse člane nacionalnih društev opozarjamo že sedaj. Rezervirajte si 19. junij 1938, izključno le za obisk Sv. Trojice v Slovenskih goricah! Vse drugo, prav gotovo manj važno odložite na poznejši čas!

Zavedajte se, da bo ta spomenik prvi, ki bo postavljen od sokolske edince, in to od majhne čete! Zavedajte se, da bo ta spomenik stal ob važnem križišču cesti, od koder vodi lepa cesta tja, čez mejo, odkoder prihaja uničevalen duh v srca naših ljudi! Zavedajte se, da potrebujemo mnogo, mnogo moralne podpore, podpore nacionalnega duha, ki je edini poklican, da čuva naše meje pred vsemi sovražnimi vplivi!

Vsa nacionalna javnost, vsi sokolski pripadniki, odločite se že zdaj za pot k nam! Napravite ta mali izlet in ogledite si delo marljive majhne čete! Za prevoz iz Maribora bo prav dobro preskrbljeno, o čemer bo obvestil javnost podrobneje še »Putnik«. Vsi 19. junija h Sv. Trojici!

Angleški konzul v Ljubljani

Ljubljana, 14. junija. Z dopoldanskim brzecem se je iz Beograda pripeljal v Ljubljano britanski konzul mister H. Stenbock, ki se mudi na daljši turneji po kraljevini, da se od blizu seznani z delovanjem angleških klubov in društev pri nas. G. konzul je predstavnik oficijelne angleške ustanove British Council, katerega naloga je, zanimati se za odnose Velike Britanije, njene kulture, politike in gospodarstva, z drugimi narodi. Na kolodvoru so mistra Stenbocka pričakali člani Angleškega društva s predsednikom dr. F. Marjanom in tajnikom dr. Zdenkom Svigljem na čelu. G. konzul je obiskal najprej protore društva na Kralja Petra trgu 8. Živo se je zanimal za podrobno kulturo in družabno delo društva, posebno laskavo pa se je izrazil o vzornosti urejeni knjižnici. Zvečer je društvo ugodnemu gostu priredilo večerjo v restavraciji Unjonu, jutri pa si predstavnik Velike Britanije ogleda znamenitosti in lepote našega mesta in okolice. G. Stenbocku izrekamo iskreno dobrodošlico in želimo, da bi odnesel najlepše vtise iz Ljubljane.

Kri za zdravje sestre

Novo mesto, 13. junija. Leopolda Kapševa, po rodu Henigmanova, soproga trgovca v Toplicah pri Novem mestu, je pred mesecem darovala življenje svojemu drugemu otroku, sinčku. Na posledica poroda pa je hudo obolela, ter je bila v bolniški oskrbi zdravnika dr. Konvalinke. Ker se bolezen nikakor ni hotela obrniti na bolje, so po zdravnikovem nasvetu povabili še primarija novomeške ženske bolnišnice dr. Cervinko. Toda vse trud zdravnikov je bil zaman. Niti injekcije niso več pomagale, bolezen ni in ni hotela popustiti.

Slednjic se je mož odločil, da odpelje svojo ženo v bolnišnico v Novem mestu. Primarij je izrazil mnenje, da bi bilo dobro dobiti kakšno osebo, ki je voljna žrtvovati za zdravje bolne porodnice svojo kri. Čim je za to zvedela sestra porodnice Pepca Henigmanova, se je takoj odločila, da žrtvuje za zdravje ljubljene sestre potrebno kri. Res se je takoj naslednji dan odpravila s kolesom iz Toplic v Novo mesto. V bolnišnici so brž ugodili plemenitemu namenu dobre sestre. Odvezli so ji na obeh rokah kakega pol litra krvi. Zaradi vožnje s kolesom je bilo dekle precej utrujeno, zato zdravniki niso mogli tvegati večje odvzema krvi. Splošna želja je, da bi plemeniti čin sestre dobro učinkoval in da bi žrtvovana kri pomagala bolnici k ozdravljenju.

Kraljevič Tomislav kum sokolskemu praporu v Medvodah

Medvode, 14. junija. Dne 26. t. m. razvije Sokol v Medvodah po 10letnem obstoju članski prapor, kateremu kumuje Nj. kraljevo Visočanstvo kraljevič Tomislav.

S tem smo deležni pohvale in simpatij z najvišjega mesta ter priznanja, da je naše delo v ljubezni do domovine in visokega kraljevskega doma na pravi poti. Deset let je za nami. Naše korenine so pognale globoko in ni ga viharja, ki bi nas spravil iz ravnotežja in zastavil naš pohod. Borba nas samo krepi, da se kristaliziramo ter ostajamo močni in samozavestni, pravi Sokoli, ki rastejo in se razvijajo sami iz sebe.

V tem kratkem času smo z lastno marljivostjo postali lastniki velikega, naravnost idealnega telovadišča ob Sori, na katerem se ponosno dviga naš Sokolski dom. Tudi dom je plod pridnosti in požrtvovalnosti. Kadar naberemo denar, takrat zidamo; letos bomo dogradili drugo etapo ter se s tem močno približali uresničenju cilja, ki smo si ga zadali za Petrovo petletko. Ob tej priliki moramo omeniti, da je k temu dala svoj kamen naša Papirnica, pomagal je tudi Tanin in drugi dobrotniki, med katerimi si je postavil lep spomenik pokojni župan Sušteršič, soustanovitelj in večletni starosta. Mnogo, mnogo je še drugih malih, ki so pa močno zastopani. Papirnica s svojim vodstvom nam je pa še vedno naklonjena.

Naše telovadišče je podobno mravljini, vse se pripravlja na veliki praznik, kajti pokazati se hočemo, da smo vredni pozornosti, ki nam je izkazana z najvišjega mesta. Na naš dan opozarjamo Sokole in njihove prijatelje, da nas obiščejo ter dajo s svojo prisotnostjo prireditvi pravo obeležje. Le naprej!...

Starinske zanimivosti trboveljskega kolodvora

Zaradi njih je treba kolodvor čimprej obnoviti

Trbovlje, 13. junija. Ko je leta 1859. stekla mimo Trbovelj južna železnica, je takratna železniška uprava v spoznanju gospodarske bodočnosti našega industrijskega revirja postavila nezmatnemu rudarskemu kraju železniško postajo, ki je bilo za tiste čase več ko ustrezajoče. Trbovlje so bile pred osemdesetimi leti kmečka vas, s pičlim prebivalstvom, premog je odkopavalo par sto rok, tovarni in osebni promet je bil malenkosten.

Danes se je iz nekdanje zakotne doline razvilo največje jugoslovnsko rudarsko oporišče. V kolikor je pred tolilimi desetletji redkim trboveljskim potnikom bila vožnja s sopihajočim hlapomom višek prometnih pridobitev, trboveljska železniška postaja pa za kratkatne pojme morda kar železniška upravna palača, seveda današnjim Trbovljam s številnim prebivalstvom, visoko razvitim industrijskim, trgovskim in obrtnim gospodarstvom zdaleka ne odgovarja več. Čas je prehitel zgradbo že pred dvajsetimi leti! Z vseh strani se vedno pogostejše čuje zahteva, da se v Trbovljah zgradi nov, moderen kolodvor, ki bo vsaj deloma odgovarjal tehnično prometnim zahtevam modernega časa. Za tisoče in tisoče občanov, ki danes potuje preko trboveljske postaje, so prostori kolodvorskega poslopja pretesni, čakalnice temne in nedostopne, uradni prostori istotako nepriemerni.

Pri edinem blaginjskem okencu se v ozkem hodniku gnetejo potniki in se ob prometnih dneih, zlasti ob sobotah in nedeljah, morajo zvrščati kar na cesti — prav prijetna zadeva ob dežju in mrazu. Nastavljanje pri blaginji je že ponovno imelo

za posledico, da so potniki morali na vlak brez vozovnic, v vozu pa so plačali kazen. Čakalnica tretjega razreda je pretesna, temna in brez vsake ventilacije. V deževju ali po zimi ni preostala drugega kakor vdihati zadušljivi zrak v čakalnici, ali pa čakati v mrazu in dežju pred postajo. Pokritega perona namreč v Trbovljah nimamo, kljub temu, da smo ga že ponovno zahtevali. Sto in sto potnikov, ki se kakor sardele tiščijo v smrdljivi čakalnici zlasti v prometnih dneih, je pokrit peron neobhodno potreben. Prostora za izgrajitev je dovolj. Morda bi pri današnji krizi proračunskih možnosti prispevali tudi TPD in trboveljska občina. Ni manjši nedostatk niso postajna strnišča. Poglavje, ki ga ne bomo podrobneje obravnavali. Zadostuje, če ugotovimo, da so stara že osemdeset let in nikakor več ne odgovarjajo današnjim higienskimi zahtevam. Postajno poslopje menda ni bilo prečiščeno in prepleškano, odkar smo v Jugoslaviji. Trboveljska postaja je zaradi zunanje zanemarjenosti kolodvorskega poslopja prav malo privlačno izhodišče številnim turistom in tujcem, ki obiskujejo posavske višave. Število prometnega osobja je pri vedno večjem prometu nezadostno: hiba, ki je slovenska, vendar za Trbovlje še posebno občutna.

Železniško ravnanjstvo bo v bodočem načrtu izboljšanja slovenskega železniškega prometa moralo brez dvoma vzeti resno v obzir tudi Trbovlje in odpraviti vse navedene nedostatke. Upravičenim zahtevam potujočega občinstva pa bosta ustregli tudi TPD in trboveljska občina, če bosta s primernim posredovanjem na pristojnih mestih dosegli, da se bo trboveljski kolodvor čimprej moderniziral.

Zaradi krivih tisočakov pred sodniki

Epilog ponarejevalske afere iz Gradišča nad Litijo

Novo mesto, 14. junija. Pred mali kazenski senat v Novem mestu so danes stopili 32-letni Anton Petrič z Golnika pri Litiji, 28-letni Vinko Gracar z Gradišča in njegov oče 66-letni Anton Gracar, posestnik na Gradišču. Obtoženi so bili ponarejanja in razpečavanja tisočakov. Zadeva, ki je pred tedni vzbudila mnogo pozornosti v dolenskem hrbitovju okraj Litije, in o kateri smo tudi mi izbrpneje poročali, čim so jo orožniki razkrili, je danes dobila svoj epilog pred sodiščem. Obtožnica pripoveduje naslednje zanimive podrobnosti:

Letos konec januarja in v februarju so se pojavili v okolici občin Trebnja, Mirne in Dobernič ponarejeni tisočaki. Orožniki in ljubljanska policija so vsepovsod poizvedovali za ponarejevalce. Dne 16. aprila pa se je zadeva sprožila sama od sebe. Posestnik Anton Gracar je prišel k orožniku pri Sv. Križu in je povedal, da so mu bili 10. aprila ukradeni trije tisočaki. Kot tati je obdolžil Antona Petriča, ki je nedavno prej vršil pri njem soboslikarska dela. Orožniška patrila je Antona Petriča kmalu prišla. Tatvino je priznal, in isti sapi pa je izpovedal, da je bankovce sam naredil. In tudi to je izpovedal, da mu je pri ponarejanju šel na roko sam Anton Gracar, ki mu je dal na razpolago posebno sobico v hiši in mu je za vzorec preskrbel pristni tisočak. Dogovorila sta se, da bo Petrič delal denar, Gracar pa bo bankovce pomagal razpečavati, za kar bo seveda dobil provizijo. Petrič je nato res imenito izdelal šest tisočakov, a pri razpečavanju mu je pomagal Gracarjev sin Vinko. Ko je bila zadeva razkrita, so orožniki poleg Petriča takoj aretirali še starega Gracarja in njegovega sina Vinka.

Risarski talent Antona Petriča je neoporečen. Še pred dvema letoma je v samotnem Gradišču izvršil pri več posestnikih soboslikarska dela. Takrat je tudi prvič preslikal dom Antona Gracarja. Sprizljani se je z domačimi, da se je potem še ponovno oglašil pri njih in je bil vedno dobro sprejet. Lansko pomlad se je pogovarjal z Vinkom Gracarjem, kako dobro bi bilo, če bi naslikal kakšnega jurja. Pred božičem

se je nato Petrič spet oglašil pri Gracarjevih, ker je bil obljubil, da bo naslikal Mater božjo. Ob tej priliki se je na ponovno prigovarjanje le odločil, da polkusi narisati tisočak. Ko mu je Vinko prinesel iz Trbovelj vse potrebne priprave, katere je imel Petrič shranjene pri nekem gostilničarju, sta si Gracarja pri sosedu izposodila tisočak za vzorec. Tone Petrič je nato posrečeno napravil tri tisočake in je dva

Nova sezona na ljubljanskem letališču

Danes se tudi Ljubljana uvršča v redni zračni potniški promet

Danes se tudi Ljubljana uvršča v redni zračni potniški promet. Zaradi neugodnih vremenskih razmer, pa tudi zaradi tega, ker je zračna linija Ljubljana — Sušak bolj turistična kakor poslovna, se Ljubljana med zadnjimi mesti uvršča v redne dnevne zračne zveze Aeroputa. Ze 1. maja je bil v naši državi odprt zračni promet. Aeroputova letala so letos najprej začela letati na linijah Beograd — Zagreb, Beograd — Skopje — Solun in Beograd — Sarajevo ter menjaje se z rumunskimi in italijanskimi letali; tudi na mednarodni letalski potniški progi Milano — Benetke — Zagreb — Beograd — Bukarešta. 9. maja je bila posebno svečano odprta zračna potniška zveza Aeroputa iz Beograda v Sofijo. Letos se je Jugoslavija nenavadno močno uveljavila v mednarodnem letalskem potniškem prometu.

Danes je Aeroput začel obratovati tudi na vseh drugih, letos določenih zračnih potniških progah. Med prvimi moramo seveda omeniti zvezo Ljubljana — Sušakom in preko njega z Zagrebom ter vsemi ostalimi zračnimi središči države in inozemstva. Danes ob 9.30 zjutraj se bo namreč na ljubljanskem letališču dvignilo prvo letošnje potniško letalo na polet proti Sušaku. Na tej liniji bodo obratovala trimotorna šestdesetdeset letala znamke »Spartan Yu-Saoc, ki jih uporabljajo na mnogih mednarodnih zračnih linijah. Poleg Ljubljane dobi danes

izročil Vinko Gracarju, da je raspeča kje daleč, najbolje na štajerskem. Vinko se je podal na pot in se je drugi dan vrnil ter izročil Petriču 19 pristnih stotakov. Petrič si je obdržal 150 din, ostalo pa je izročil Vinko Gracarju, da razdeli denar med domače. S tretjim tisočakom se je Petrič še isti večer podal proti svojemu domu na Golniku pri Sv. Križu blizu Litije. Na poti je srečal neznanca, mu zaupal, da ima ponarejen tisočak in mu je obljubil polovico denarja, če neznanec tisočak kje zamenja. Neznanec je res uspešno, da je tisočak zamenjal v gostilni pri Lindnerju v Litiji, za kar je prejel 500 din. Proti koncu marca se je Petrič ponovno vrnil h Gracarjevemu in je spet izdelal tri tisočake. Vzorec mu je spet preskrbel Vinko. Dogovorila sta se, da bo pristni tisočak Petričeva last, če pojde vse po sreči. V resnici pa je Petrič dobil ponarejenega. Na cvetno nedeljo je Petrič pobral vse tri tisočake, pristnega in dva ponarejena ter se je odpravil domov. S pristnim bankovcem se je naslednji dan odpravil v Ljubljano, kjer si je kupil obleko. Ponarejena tisočaka pa je imel skrita doma pod streho, kjer so ju orožniki tudi našli. Ko se je 29. aprila vrnil iz Ljubljane, so ga orožniki takoj aretirali. Tone Petrič je priznal, da je izdelal samo šest bankovcev, od katerih so štirje šli v promet.

V preiskavi so obtoženci zvrčali krivdo drug na drugega. Vendar so se vsi trije svoje krivde prav dobro zavedali, kar je zlasti izhajalo iz ponovno danih in preklanih priznanj. Ko so končno uvideli brezplodnost nadaljnjih zankanj, so vsak zase dejanje in krivdo priznali.

Pri današnji razpravi, ki jo je vodil

Gostovanje Narodnega gledališča iz Ljubljane v Murski Soboti

Dne 15. in 16. t. m. na večer pred Telovim in na Telovo, bo gostovalo v Murski Soboti Narodno gledališče iz Ljubljane. Igrali bodo: Danes ob 20.30 Nušičevo komedijo »Pokojnik« jutri na praznik ob 15.30 Goliovo »Sneguljico«, zvečer ob 20.30 pa Gogoljevo komedijo »Ženitev«. Pred nocojšnjo predstavo bo govoril o pomenu slovenskega gledališča ravnatelj drame, pesnik in dramatik Pavel Golia.

Naša kulturna dolžnost je, da se predstavimo polnoštevilno udeležimo. S tem bomo dokazali, da znamo ceniti napore ene naših najvišjih kulturnih ustanov, in pokazali, da nam je odlično igranje naših najboljših igralcev in naša slovenska beseda draga. Pokazimo svojo jasno zavest, da Narodno gledališče ni le neka ljubljanska, temveč zares do vseh slovenskih mej znana, povsod upoštevana, priljubljena in potrebna kulturna ustanova. Smemo biti ponosni na njo zaradi njene zares evropske višine, na katero se je s svojim poštvovalnim igralskim zborom v ozkih razmerah povzpela. Dokazimo to svojo

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

Emilu Adamiču so odkrili spomenik

V soboto zvečer je Glasbena Matica odkrila spomenik rajnega skladatelja Emila Adamiča, našega najpopularnejšega glasbenega ustvarjalca. Pri proslavi odkritja je sodelovalo več pevskih zborov z godbo »Sloga«. V vrsto spomenikov naših znamenitih glasbenih je torej pristopil še Adamičev, nekako tako, kakršen je bil skladatelj v življenju: brez vsiljivosti, prestrčno in domače.

Nekdaj zapuščen kraj pred poslopjem Glasbene Matice je preurejen po zamisli arhitekta Plečnika postal pravo svetišče naše glasbe. Številni kipi naših muzikov slovenskih glasbenih pričajo o številnosti tvorcev vse od Gallusa-Petelina do Emila Adamiča, ki je kot poslednji dobil svoj spomenik. Na sliki je pogled za časa govorov pri odkritju spomenika, spodaj pa združeni pevski zbori in

godba »Sloga«, ko pod vodstvom G. Venturinja izvajajo Adamičeve skladbe.

Na Aeroputovi liniji se bodo letala dvigala v Ljubljani vsak dan ob 9.30 in se spuščala na Sušaku ob 10.15, na nemški liniji pa se bodo ob določenih dnevih dvigala v Ljubljani ob 12.15 in se spuščala na Sušaku ob 12.40. Vračala pa se bodo v Ljubljano ob 10.40, postajala na našem letališču ob 11.05 in nadaljevala polet proti Celovcu ob 11.20. K našim in nemškim letalom bo vozil Aeroputovo avto izpred nebotičnika zmerom 35 minut pred vzletom.

Polet od Ljubljane do Beograda stane 600 din, do Brna 1.000 din, do Bukarešte 1.500 din, do Dubrovnika 850 din, do Milana 910 din, do Sarajeva 650 din, do Sofije 1.030 din, do Tirane 1.100 din, do Benetk 672 din in do Celovca ali Sušaka 200 din. Povratne karte bodo tudi letos na 20% cenejše.

Prepričani smo, da bodo Ljubljančani tudi letos za naš zračni potniški promet pokazali veliko razumevanje in tako potrdili potrebo zračnih zvez Ljubljane z drugimi mesti. Bajka o nevarnosti zračnih poletov je prav tako smešna, kakor pripovedovanje naših pradedov iz časov, ko so prvi hlapci potegnili po železnih cestah vrsto težko otovorjenih voz in so ljudje govorili v zvezi z njimi o peklenščkih, zastrupljanju in drugem.

Uporabljajte letala za svoja poslovna potovanja in tudi za pot na naše morje! Ko se boste prvič dvignili nad Ljubljano in ko se pokrajino, boste spoznali njeno lepoto v čisto drugačni podobi in ostali boste zmerom prijatelji našega neba in čvilnega letalstva!

Lep dar: Zgodbe brez groze

OBIŠČITE POSTOJSKO JAMO
(Postojna pri Trstu in Opatiji, Italija)
Največje podzemsko čudo sveta.
Električna razsvetljava.
Motorna železnica.

Odpri vsa leto.
Poslužite se ugodnosti
hotelov in bencinskih
bonov ter znižanja
voznin na železnicah od
50 — 70%.

Pojasnila: ENIT, Petra Kociča br. 6, Beograd
in vse tujkoprometne pisarne

Domače vesti

* Diplomirani so bili na pravni fakulteti univerze v Ljubljani gđ. Polec Anka, Prijatelj Marjan, Mehle Marjan, Kozina Mladen, Rozman Vilij, vsi iz Ljubljane, Saša Miroslav s Sušaka, Klemenec Stane iz Proseka pri Trstu, Trobešek Jože iz Vrhopolja pri Kamniku, Grigorovič-Banski Konstantin iz Kijeva, Fajš Rudolf iz Šmarja pri Jelšah, Knupič Silvo od Sv. Jakoba v Slovenskih gorah, Zakrajšek Boris iz Skofje Loke, Androjna Viljem iz Marenberga, Siegmund Ferdinand iz Starega trga pri Kočevju, Kovač Stanko iz Selo pri Oslinici in Skoberne Friderik iz Cella, Cestitamo!

* Zagoneten umor legionarja. V gozdu pri Paljevinu, onkraj Bjelovara so našli truplo neznanega človeka. Psi in ptice so že razvlekli posamezne dele. Vse kaže, da gre za bivšega legionarja iz Maroka, ki je bil umorjen in oropan. Morilec je pustil pri trupu nekaj dinarjev, da bi preiskovalne organe spravil na napačno sled. Vendar pa sledovi sekire in noža pričajo, da je bil tu storjen umor.

* Strela ubija. Zadnji čas se javljajo tu in tam krajevne nevihte, ki pa na žalost vedno zahtevajo žrtve. Iz Koprivnice poročajo o hudi nesreči, ki se je zgodila med nevihto pri vinogradu blizu pokopališča. 18letna Andjelka Ivanuška je bila na obisku pri svojih znanih Jakobu in Janji Tkalec in jima je pomagala obrabiti češnje. Obe ženski sta bili na drevesu, mož pa spodaj. Preden sta mogli splezati z drevesa, je začelo silno treskati. Strela je udarila v češnje in je na mestu ubila Andjelko in 40letnega Jakoba, medtem ko je žena Jana ožgana po levi strani glave.

* Tekma volka in avtomobila. Na povratku iz Podgorice v Nikšić je sofer Rista Kaludjerić ponoči opazil v luči svojih žarometov, da pred njim dirja volk. Pospešil je vožnjo in nastala je nenavadna tekma med volkom in avtomobilom. Po kratkem zasledovanju je avto dohitel volka in ga pregal. Sofer je nato naložil volka v avto in ga zmagoslavno pripeljal v Nikšić.

* Otroci se je igral s puško in ubil dva človeka. Starši 8letnega Ivana in 10letnega Milana Vučetića iz banatske vasi Toča so bili v Petrogradu na sejmu. Tisti čas sta prišla na Vučetićevo posestvo čuvarka konjev Sredoje Jovanov in Ljubomir Mušanov, da se napijeta vode. Ko sta bila pri studencu, je mali Milan stopil v očetovo sobo in vzel dvocevo. Ne da bi vedel, da je nabila, je nameril proti čuvarki in sprožil. Sredoje in Ljubomir sta obležala na mestu mrtva. Mali Milan se je od strahu skrli. Sorodniki obeh ubitih so bili strahovito ogorčeni in bi bili malega ubijalca gotovo ubili. K sreči so kmalu prišli orožniki in preprečili nov zločin. Sosedje so tudi staršem mladega ubijalca pripravili zasedo. Vendar je nekdo bil tako dober, da je pihel staršem naproti in jih skrivaj privedel v vas, kjer jih čuvajo orožniki.

NOVOSTI

SVILE:

SVILENO PLATNO 21.—

IMPRIMEE 26.—

PIKCASTO 36.—

VZORCASTO 40.—

MAROCAIN 40.—50.—

OGROMNA IZBIRA

F. KS. **SOUVAN**
Mestni trg 24.

* Tujkoprometni tečaj v Dravogradu. V izvedbi Osepešnega in tujkoprometnega društva v Dravogradu in na pobudo Tujkoprometne zveze »Putnik« v Mariboru priredi kraljevska banska uprava v nedeljo 19. t. m. enodnevni tujkoprometni tečaj v Dravogradu. V okviru tečaja bodo priznani strokovnjaki predavali o pomenu in potrebah tujškega prometa, o tujkoprometni propagandi, o higieni in polepšanju tujkoprometnih krajev, o postrežbi gostov itd. Predavanja bodo od 8. do 12.30 in od 14. do 18. ure, tako da je tudi zunanji udeleženec omogočen obisk tečaja v teku onega dneva. Tečaj je brezplačen, udeležba prosta. Opazujemo predvsem interese iz vzhodne Dravske doline, iz Mežiške in Mislinjske doline na to ugodno priliko, ter toplo priporočamo obisk tečaja, ki bo udeležence seznanil z vsemi aktualnimi vprašanji sodobnega tujškega prometa, važne panoge v našem gospodarskem življenju.

Pri neredni stolici, napihjenosti črevesja zaradi zagatjenja, odvaja naravna »Franz-Josefova« grenčica zaostanke prebave, nakupičene v črevesju. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josefova« naravna grenčica s popolnim uspehom pri moških, ženah in takisto pri otrocih.

Ogi. reg. št. 13. 489-33

* Družba sv. Cirila in Metoda je založila dve vrsti novih razglednic za splošno uporabo ter jih priporoča v nakup. Dobijo se po trgovinah, naročila pa sprejema tudi pisarna družbe, Beethovnova ulica 2.

* »360 žena« v Sošanju. Na praznik 16. t. m. ob 20. uri bodo člani Narodnega gledališča v Mariboru vprizorili v dvorani Sokolskega doma povsod izredno uspešno veseligo »360 žena«. Preskrbite si vstopnice v predprodaji.

STRUGNANO pri Trstu, Istrsko primorje. — Villa Tartini, krasna mirna lega na morju. Nizke cene, govori slovensko.

* Pozor, onemogli stari delavci! Prijave za podpre iz podpornega fonda za onemoglost in starost, je treba predložiti najpozneje do 1. julija letos onemu okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev ali privatni društveni bolnišnici blaginje, pri kateri so bili interesi zadnjič prijavljeni za zavarovanje.

Razvijanje filma 1.— din!
Kopije - Povečave - Filmi - fotoaparati.
»VENUS«, Tyrševa 9, poleg Figovca.

* Sin viteškega naroda, trgovec Bela Kelemen v Čakovcu je povzročil značilen incident. Prišel je v neko gostilno in naročil čašo piva. Ko mu je hotel natakar Bistrovic postreči, je Kelemen to odbil in poklical gostilničarja, češ da si od natakarja Bistrovica ne da več streči, ker je »pokvarenjak«. Uslužni gostilničar je seveda takoj odpustil neljubega natakarja. Popoldne sta se trgovca Kelemen in natakar Bistrovic znašla v kavarni Royal. Odpušeni Kelemen je dejal madžarskemu trgovcu: »Kaj ste storili z menoj, da sem zaradi vas izgubil službo?« Tedaj je nastil Kelemen začel Bistrovica riniti iz kavarne. Pred kavarno pa je natakarja s palico pretepel po glavi, da je napadca obšla kri. Neprijetni dogodek se je odigral pred množico ljudstva, ki je upravičeno obsodila nadutost madžarskega trgovca.

* John Bull v Jugoslaviji in izgubljena stava. V naši državi se je t. dni primeril zanimiv dogodek. Angleški lord, ki potuje po državi, je stavil, da ni nimamo boljše čokolade, kakor je angleška. Poskusil je razne čokolade in trdil še dalje svoje doklone, ni poskusil mlečne čokolade »Stratoc«. Takoj je priznal, da je stavo izgubil.

Iz Ljubljane

u— Občudovanja vreden primer nemške trdoživosti. Pšejo nam: Te dni se je na sodišču obravnavala alica, nekakšen pretep o priliki botrije ali kaj, kakršni dajejo sodnji opravka iz dneva v dan, a niso toliko zanimivi, da bi se hotel dnevni tisk ukvarjati z njimi. Zadnjič pa je sredi ene takšnih razprav, ki sicer ne nudijo pobude in gradiva ne pravniku ne človeku iz občinstva ne kriminalnemu tipu, ki se ravli hodijo učit v sodne dvorane k velikim senzorionalnim procesom, na lepem prišlo do senzacije, da so prisluhnili, kar je bilo prisotnih. Za pričo je bil povabljen starejši, a še precej krepak, pa tudi blster možak, železniški upokojenec. Po rodu je mož iz Maribora, v Ljubljani je na železnici služboval nekaj desetletij, v Ljubljani je ostal odkar je Jugoslavija. A ko je stopil pred sodnika, se je ljubeznjivo opravičil, da slovenščine ne zna, in je zaprosil, naj mu bo dovoljeno govoriti v nemškem jeziku. Sodnik se je po pravici začudil drznosti, zganil pa so se tudi vsi, ki so prišli poslušat razpravo. Če se sprijaznimo z dejstvom, da se mož v svojem rojstnem kraju, v slovenskem Mariboru, ni mogel seznaniti niti z elementi jezika naroda, ki na tej zemlji živi, mu vendar ne bomo mogli oprostiti da je živel potem kakšnih 40 let v slovenski metropoli, da je v službi imel ves čas opravka s slovenskimi tovariši in da biva zdaj že celih 20 let v svobodni Jugoslaviji, pa že zmerom ni našel prilike, da bi se naučil vsaj najprimitivnejšega slovenskega stavka. Ko sodnik ni mogel ustreči njegovi želji, je mož odgovarjal na vprašanja v židovščini brez oblike in brez končnice, kakršna je bila v predvojnih časih v samoti tudi kakšnemu cesarsko-kraljevemu oblastniku. Da so mož takšni primeri pri nas, priča pač o dejstvu, da nam samim krvavo manjka nacionalne zavesti in ponosa.

DANES PREMIERA!

Hans Jaray

nepozabni »Kirchfeldski župnik« v novi dunajski veseligrigi po znani opereti »VISOČANSTVO PLEŠE VALČEK«

Kino Union

Tel. 22-21

V kraljestvu valčka

Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri

u— Produkcija drž. konservatorija, na kateri se bodo izvajala izključno le Bachova dela, bo v petek 17. t. m. Najprvo bo zapel Friderik Lupš Recitativ iz pasijona sv. Matevža in iz kantate Kristus. Spremljala ga bo na klavirju Marta Osterčeva. Arji iz Binkoštnih kantate in pasijona sv. Matevža, ba zapela Valerija Heybalova, spremljal pa prof. Lipovšek. Silva Hrašovec bo zaigrala Preludij in fugo v a-molu in Lisztovi priredbi. Arjo za sopran Vzdih, solze, tuge, skrt in arjo iz pasijona sv. Matevža bo zapela Sonja Avandčeva, spremljal pa prof. Lipovšek. Jurij Gregorec bo zaigral na violini koncert v a-molu. Koncert za violino in flauto za klavir, violino in flauto v a-molu bodo izvajali Hrašovec, Jerabek in prof. Korošec. Oba koncerta sta s spremljevanjem godalnega orkestra, ki ga vodi prof. Škerjanec. Začetek točno ob 18.15 v veliki Filh. dvorani.

u— Sokol II. ima v četrtek 16. t. m. ob 16. javni telovadni nastop vseh oddelkov, kateremu sledi narodna zabava s plesom. Vabimo narodno občinstvo k obilnemu posetu, društvo pa bo postreglo kar najbolje. Obenem boste videli naš dom. Vstopnina 3 din.

Lepo in praktično maturitetno darilo

za pridno dijakinjo ali dijaka je

fotoparat s samosprožilcem
za ceno DIN 300.—
katerega kupite pri

Foto Touristu Lojzu Šmucu
v Ljubljani, na Aleksandrovi cesti št. 8.
kateri se zaveže, da Vas nauči lepo fotografirati, ter istega vedno rad zamenja za drugega, ako z istim ne bi bili zadovoljni, ali če pride nov model iz tovarne!

u— Na Telovo priredi podružnica sv. Cirila in Metoda Moste nabiralni dan pod naslovom: »dan duhtečih cvetk«. Ker ima ta prireditelji blag in človekoljuben namen, prosijo CMD v Mostah spoštovano občinstvo, da pridno sega po cvetličah.

u— Konservatorijski godalni orkester pod vodstvom prof. Škerjanca bo nastopil na Bachovi produkciji v petek, 17. t. m. Spremljal bo Bachov koncert v a-molu za violino, klavir in flauto. Natančni spored produkcije se dobi v knjigarni Glasbene Matice.

u— Nesreča z motoklokom. Mestni reševalci so večer popoldne pripeljali na kirurški oddelk 23letno trgovsko sotrudnico Ano Brenkovo, stanujočo na Medvedovi cesti 36. Z znanjem se je bila na motokloku odpeljala na kratek izlet proti Posavju, sedla je na sociusa. A blizu Kleč je motoklist tako nerodno zavozljal, da sta padla po tleh. Medtem ko je vozač sam odnesel zdravo kožo, je Brenkova dobila precej resne poškodbe. Zlomila si je desno ključnico, nevarno rano pa ima tudi na desni strani glave.

u— Združenje dimnikarjev v Ljubljani naznanja, da je umrl v ljubljanski bolnišnici tovarš Benčina Anton iz Sodražice. Pogreb bo v sredo ob 11. dopoldne iz splošne bolnišnice. Vabimo člane, da se po možnosti udeležijo pogreba. Predsednik.

SENZACIJA! Napeto dejanje od začetka do konca! — Tajinstvena moč, ki uničuje nasprotnike! Boris Karloff v vefilmu

ŽIVLJENJE PO SMRTI

KINO MATICA 21-24.

ZNIZANE POLETNE CENE!

Marija Žumrova bo okrevala

Ljubljana, 13. junija. Zrtev strašne sobotne rodbinske tragedije s Hrvače pri Ribnici Marija Žumrova je izven nevarnosti in se nahaja v Leonišču na poti okrevanja. Medtem je gruda zakrila zemске ostanke njene petletne hčerke Darinke in moža Ivana, ki je z blaznim dejanjem presekla nevzdržno razmerje med zakoncem, odrgel od sebe življenje, ki je bilo v breme njegovi okolici, ženo pa oropal ljubljene hčerke in njo samo spravil v življenjsko nevarnost, kateri je ušla le po srečnem naključju.

Na žalost se oglašajo k tej rodbinski tragediji komentariji v javnosti, ki jih neodgovorno posreduje tudi del našega časopisa, kakor da bi bila edina pri življenju preostala žrtva kriva vse nesreče. Mladici ženi, ki onemogla leži v bolnišnici, se s tem početjem dela nezaluzena krivica. Že če bi se oprijeli pregovora, da je za vsak prepad potrebno dveh, bi bilo krivdo deliti. Resnici na ljubo pa je treba vzeti pri presoji krivde v poštev vse tiste okoliščine, ki so v desetletnem zakonskem sožitju Žumrovih privedli do tako nečloveško krutega izida.

Žumrova sta se 1. 1928. poročila, ko je bilo Mariji 15, Ivanu pa 19 let. Kmalu po poroki je mož odšel k vojakom, doma pa je ostala nepreskrbljena Marija, ki se je lotila tovarniškega dela, da se je mogla preživljati, ne da bi komu padla v breme.

Moža je iskreno ljubila. Ko se je vrnil od vojakov, je bil del časa brez posla. Brez dela, ki bi mu prinašalo dohodek za vzdrževanje rodbine, je bil v breme zdaj tega, zdaj drugega sorodnika. Končno sta skupno dobila v najem mlekarno nekje v Šiški. V tem času se jima je rodila hčerka Darinka. V zadnjem času je Marija na zadovoljstvo svojih delodajalcev in gostov vodila mlekarno Združenih mlekarov na Miklošičevi cesti. Pri istem podjetju je bil zaposlen tudi njen mož, pa je službo opetovano opustil in se je dela oprijemal le na stalna ženina prigravaranja in popustljivost delodajalcev, ki so imeli usmiljenje za nesrečno družino. Žena se je medtem ves dan od ranega jutra pa pozno v noč posvečala delu v mlekarni, da je mogla dostojno skrbeti zase in svoje dete, pa odratati poleg tega tudi še pogosto za moža, ko je zahteval. V tem času se je razmerje med njima stalno slabšalo in postajalo vedno pogostejše prav nevzdržno. Končno je žena spreviedla, da je za vso trojico edini izhod v ločitvi od moža, ki je pogosto brez potrebe oblikoval iz doma pravi pekcl. V zadnjem času pa so se pridružile še grožnje, da bo ubil njo, otroka in sebe. Da bi sebe in dete obvarovala, se je zatekla na svojem pravnem zastopniku k vložitvi tožbe na ločitev zakona, možu pa je še istega dne, pred večerom, ko je svojo grožnjo izpolnil, potisnila, da tega koraka ne smatra kot končno odločitev in da je še vedno pripravljena z njim nadaljevati zakonsko skupnost, če bo videla, da je krenil na redno pot življenja.

Tudi to zagotovilo ni več zadržalo strašne moči odločitve, ki jo je po nekaterih znakih sodeč, pripravljala že kaka dva tedna pred dejanjem. Zadnjega čne se je namreč zglasil pri ženi v mlekarni in jo prosil, naj se oglasi pri njem za nekaj minut. Iz previdnosti se žena njegovemu pozivu ni odzvala, ker je zvedela, da je pri znanih prosil, naj mu posodijo samokres. Ko je mož spreviedel, da je ne bo k njemu, se je vrnil in ponovil svoje grožnje, da bo vse pobil, pa povedal, da je namenjen v Hrvačo, kjer se je že kakih 10 dni pri ženi materi nahajala hčerka Darinka. V skrb, da bi nad ljubljanim otrokom res ne izpolnil grožnje, se je žena pod večer z avtom odpeljala v rodno vas. O njenem prihodu pa je bil mož na nesrečo že informiran in tako se je zgodilo, da mu je nakana gladko uspela. Brez prepria je poteklo usodno srečanje med zakoncem. Po par spravi življenjskih besedah se je poslužil nove britve, ki jo je skrival za hrbtom in v naglih zamahih odvzel življenje detetu in sebi, ženo pa nevarno ranil.

Za njim so ostala pisma, ki jih je imel pripravljena v žepu. V njih jemlje slovo od življenja in naroda. — nai hčerko oblečejo v oblekco, ki jo je zanjo kupil na velesejnu, vse tri pa naj pokopljejo v Ljubljani.

Ta pisma so zgovorne dokaz, da mož ni ravnal v hipni zmedenosti duha, temveč, da se je že nekaj časa skrbno pripravljval, da poborne iz življenja s tistimi, na katere je bil vezan, pa z njimi ni mogel živeti z zdravi harmonijo.

Iz Celja

u— Notar Juro Detiček t. Na Vranskem je umrl v soboto tamkajšnji notar g. Juro Detiček, sin pokojnega notarja g. Jurja Detička v Celju. Pokojni je bil zlasti pred vojno v Celju znana osebnost. Zaradi svojega odločnega narodnega prepričanja in prijatne družabnosti je bil v celjskih slovenskih krogih pred vojno zelo priljubljen. Nekaj let po vojni je bil imenovan za notarja na Vranskem in ostal tam do svoje prerane smrti. V nedeljo so ga položili na župnem pokopališču na Vranskem k zadnjemu počitku. Pokojnemu bodi ohranjen lep spomin, svojem naše iskreno sožalje!

KINO UNION. Film o ljubljani, herojstvu in tovarštvu »PODMORNICA D-1«.

e— Brezposelnost. Pri celjski borzi dela je bilo 10. t. m. v evidenci 300 brezposelnih (242 moških in 58 žensk) nasproti 294 (236 moških in 58 žensk) dne 31. maja.

Kino Metropoli. »SAMOSTANSKI LOVEC« po L. Ganghoferjevem romanu.

e— Tri nesreče. Ko je hlapec posestnika Kristanška v Velikih Grahovšah pri Sv. Lenartu nad Laškim v soboto kosil travo, je po nesreči zadel s koso petletno posestnikovo hčerko Marijo Kristanškovo in ji pre-rezal kite v levem gležnju. Istega dne je pri celjski pošti zaposleni delavec Franc Cvikel z Bagnega pri Celju doma padel in si izpahnil desno roko v ramenu. V Ko-karju je cirkularka zgrabila mlinskega pomočnika Matevža Kolarja iz Podgorja pri Braslovčah za levo roko ter mu odtrgala levi kazalec in natrič ostale prste.

Iz Maribora

a— Sokol Maribor-mateja. Bratje in sestre, ki so se prijavili za zlet v Pragi, naj si še danes, a najkasneje jutri, preskrbe potrdila v svojih legitimacijah o plačani članarini za letošnje leto. Ta potrdila so prvi pogoj za zletna dovoljenja. Vse članstvo, ki se udeležijo prškega zleta, mora položiti po 4 din za pristojbine. Vplačilo in potrdilo se izvrši v društveni pisarni v Narodnem domu.

a— Razvitje detjega prapora bo jutri na telovo ob 15. na letnem telovadišču Sokola Maribor I.

a— Izredni občni zbor matičnega Sokola bo 22. t. m. v mali dvorani Narodnega doma. Na zboru se bodo obravnavale za razvoj mariborskega sokolstva važne zadeve. Dolžnost vseh pripadnikov društva je, da se polnoštevilno udeležijo razprav. Odlučalo se bo o bodočem Sokolskem domu v Mariboru in o prodaji vseh doslej nakupljenih zemljišč. Društvena uprava poziva Sokolce in Sokolice, naj nitiče ne izostane!

a— Zaradi jutrišnje procesije odreja mesto poglavarstvo da se mariborske stojnice za 16. t. m. premeste na Vojašniški trg, spodnji del kmečkih stojnic z Vodnikovega na Vojašniški trg, zadnji del stojnic pa na spodnji del Vodnikovega trga.

Kopalne obleke, najnovejše pri JAKOB LAH, MARIBOR.

a— Nizji tečajni izpiti na mariborskih srednjih šolah so se večer zaključili. Na realni gimnaziji je bilo od izpita oproščenih 11 učencev, a k izpitu se je prijavilo 56 rednih in 4 privatni učenci in učenke. Uspešno je opravilo izpit 38 rednih in 4 privatni učenci in učenke. Za tri mesece je bilo odklonjenih 16 učencev, dva pa smeta ponavljati izpit šele po letu dni. Na klasični gimnaziji je bilo od izpita oproščenih 35 učencev, a od 63 prijavljenecv je uspešno napravilo izpit 54 učencev, devet pa je bilo odklonjenih za tri mesece.

a— Absolventom trgovskih akademij. Redni občni zbor »Kluba absolventov trgovske akademije« v Mariboru bo v sredo dne 22. junija t. l. ob 20. uri v posebni sobi hotela »Zamorec« z običajnim dnevnim redom.

Gospodarstvo

Poslovanje Glavne bratovske skladišnice v Ljubljani

Glavna bratovska skladišnica v Ljubljani je izdala tiskano poslovno poročilo o poslovanju v preteklem letu, iz katerega posnemamo naslednje podatke:

Sanacijska uredba

Za razvoj rudarskega in topniškega zavarovanja je bilo lanske leto važno zaradi zboljšanja gospodarskih razmer. Za uspešen zaključek poslovnega leta pa je bila pomembna tudi nova uredba o osrednjenosti skladov bratovskih skladišč in rezervnih skladov glavnih bratovskih skladišč, ki je stopila v veljavo 1. junija preteklega leta. S to sanacijsko uredbo je bil ustanovljen osrednji sklad bratovskih skladišč, poleg tega pa so bili ustanovljeni še posebni rezervni skladi pri glavnih bratovskih skladiščih, katerih namen je brezpogojno zavarovanje pravic zavarovanih članov. V te sklade plačujejo rudarske in topniške podjetja v Jugoslaviji pol odstotka prispevek od vrednosti prodanih ali v podjetju samem za nadaljnjo predelavo uporabljenih rudarskih in topniških proizvodov. V korist tega sklada se pobirajo tudi posebni rudarsko-socialni prispevki od permo-karbonskega premoga, antracita in koksa, ki se uvaža iz inozemstva. S to uredbo so bile razveljavljene vse prejšnje sanacijske uredbе. Ukinjen pa je tudi pokrajinski pokojninski sklad za Slovenijo, čigar obveznosti so glede staroupokojencev prešle na Glavno bratovsko skladišnico v Ljubljani. Za kritje teh obveznosti plačujejo rudarske in topniške podjetja v dravski banovini po 1/2 odstotka prispevek od vrednosti prodanih proizvodov ter ostala rudniška podjetja za premo, prodan na ozemlju te banovine. Za kritje teh obveznosti pa služi tudi imovina bivšega pokrajinskega pokojninskega sklada.

Nova pravila

Pred zaključkom poslovnega leta so izšla tudi nova pravila bratovske skladišnice, ki se razlikujejo od prejšnjih pravil zlasti po tem, da je poleg bolniškega, nezgodnega in pokojninskega oddelka ustanovljen v okviru rudarskega zavarovanja še oddelk za preskrbovanje nezaposlenih rudarjev, topniških delavcev in uslužbenecov, obenem pa je ustanovljena tudi rudarska borza dela.

Po prejšnjih pravilih so bili izzeti iz pokojninskega zavarovanja tisti delavci, ki so bili zaposleni pri prehodnih delih, ali pri delih v posredni zvezi z ostalim delom podjetja in če zaposlitev ni trajala več kakor 6 mesecev, kakor tudi mladostni delavci do 18 let in stari delavci preko 45 let. Po novih pravilih so pokojninskemu zavarovanju zavezani vsi delavci, zaposleni pri rudniških, topniških, rudoslednih in drugih delih, ki spadajo pod rudarske zakone, ne glede na čas trajanja in vrsto zaposlitve, če so izpolnili že 14. leto. Kategorijski zaključki, ki tvorijo podlago za odmero zavarovalnih prispevkov in dajatev v pokojninskem in nezgodnem oddelku so zvišani za kategorije I.—IV. in sicer za 5—15%. Po tej osnovi se prispevki plačujejo od 1. januarja t. l. naprej. Pokojnine in nezgodne rente pa se bodo odmerjale po teh kategorijskih zasluhkih od 1. januarja 1945 naprej. Oskrbna doba v bolnišnicah je za članke ožje rodbine (žena in otroci) podaljšana na 8 tednov, v izjemnih primerih pa na 12 tednov. Karenčna doba za dosego pokojnine je znižana od 10 na 5 let in znaša po pokojnini po doseženih petih letih 20% povprečnega kategorijskega zasluha v poslednjih petih letih, ta pokojnina se potem poveča z vsakim letom za 2%, tako da znaša po 35 letih 80%. S tem je največja dosegljiva pokojnina zvišana od 75 na 80%.

Članstvo

V pokojninskem oddelku je bilo v začetku leta zavarovanih 10.326 članov, ob koncu leta pa 12.040 članov in znaša povečanje 16,6%. To povečanje je v prvi vrsti posledica zboljšanja zaposlenosti v kovinskih industrijah. Samo pri Kranjski industrijski družbi je število članov naraslo za 1061. K povečanju članstva pa je pripomoglo tudi delno zboljšanje v premovalni industriji ter zboljšanje v rudniku in topniški svini. V Mežici ter v cinkarni v Celju. Najnižje število zavarovanih članov je bilo ob koncu leta 1933, ko je bilo 9746 aktivnih članov, tako da je bilo lani ob koncu leta število za 2294 ali za 23,5% večje. Še vedno pa število članov precej zaostaja za prejšnjimi leti pred krizo, kajti ob koncu leta 1929 je bilo 15.587 članov, v letih 1924 in 1925 pa okrog 16.700.

Število upokojencev se je zmanjšalo od 3209 na 3200, skupno število upokojencev, vdov in sirot pa od 5684 na 5675. Število staroupokojencev (skupaj z vdovami in sirotami), ki je znašalo še l. 1924, okrog 3700, je lani nazadovalo na 1712; število novoupokojencev, ki jih leta 1924, ni bilo, pa je medtem naraslo na 3963.

V nezgodnem oddelku je bilo v začetku leta 11.348 članov, ob koncu leta pa 12.794.

Zahteve našega trgovstva

Na slavnostni seji III. kongresa trgovcev kraljevine Jugoslavije v Ljubljani, ki je bila v nedeljo v veliki dvorani hotela Union, je predsednik kongresa g. Stane Vidmar podal zanimiv referat, v katerem je razložil vse najvažnejše zahteve jugoslovenskega trgovstva. Iz tega referata posnemamo naslednje:

Letos poteka že drugo desetletje, odkar smo se združili v skupni veliki svobodni domovini Jugoslaviji in pogled nam uhaša nehoti nazaj. Če napravimo bilanco doseženega dela in naporov in če ugotovimo, kakšen uspeh so imela naša prizadevanja, tedaj vidimo, da se v zadnjih 10 letih naš položaj skoro ni spremenil. Mnogo važnih vprašanj nismo mogli odstaviti z dnevnega reda. Pojavljajo se vedno znova in so vedno bolj pereča. Lotili smo se najprej dela za izgraditev stanovske organizacije po vsej državi. Opozorili smo na napake in nedostatek ter na težkote, ki ovirajo trgovsko dejstvo. V utrditvenem delu, polnem ovir, nerazumevanja in nasprotovanj, so tekla leta. Tempo dela se je stopnjeval v vedno večji nestalnosti in nesigurnosti. Če pregledata doslej izvršeno delo, moramo priznati, da je etanovska organizacija trgovstva izvedena širno vse države in da je povsod opaziti izpolnjevanje in utrjevanje. Če nas z ene strani goni želja po na-

število nezgodnikov se je povečalo od 563 na 625, skupaj z vdovami in sirotami ter sorodniki pa od 884 na 954.

V bolniškem oddelku je bilo lani ob koncu leta 12.794 aktivnih članov, 1397 upokojenih članov, 23.332 svojev aktivnih članov in 2090 svojev upokojenih članov, skupaj 39.613 članov, to je za 1955 več nego v prejšnjem letu.

Finančno stanje

Prispevki za pokojninsko zavarovanje so se pobirali lani v višini 14% zavarovane kategorijskega zasluha in so znašali 13,6 milijona din (prejšnje leto 12,6). Vsi dohodki pokojninskega oddelka pa so znašali 17,4 milijona din, od tega je bilo 14,2 milijona din lastnih dohodkov (13,8 in 2,5 milijona din dotacij (5,9).

Bilanca pokojninskega oddelka ima 23,6 milijona din aktiv in pasiv. Med aktivami je 1,4 milijona din gotovine, 9,9 milijona din hranilnih vlog, 0,7 milijona din nepremičnin, 6,7 milijona din vrednostnih papirjev in 2,1 milijona din neplačanih prispevkov. Med aktivami je vnesena tudi postavka 2,46 milijona din kot pričakovana kritja primanjkljaja iz centralnega fonda bratovskih skladišč. In sicer 2,14 milijona za leto 1936 in 0,33 milijona za leto 1937.

Obveznosti odnosno skladi znašajo 9,9 milijona din. Rezerva pokojninskega sklada kot premoženje pa znaša 13,68 milijona din (prejšnje leto 13,63).

Za pokojnine je pokojninski oddelk lani izplačal 15,2 milijona din (prejšnje leto 14,9) in sicer staroupokojencem 0,08 milijona din, novoupokojencem pa 15,1 milijona din, od tega 12,7 milijona din članom upokojencem, 1,7 milijona din vdovam, 0,6 milijona pa sirotam. Doklade staroupokojencem pa so do konca maja, ko je stopila v veljavo nova uredba, znašale 1,1 milijona din (prejšnje leto 2,9). Kot 10% prispevek, v centralni fond za sanacijo glavnih bratovskih skladišč je pokojninski oddelk do 31. maja plačal 0,55 milijona din (prejšnje leto 1,26).

Novi sklad za kritje doklad k pokojnikom in rentam po čl. 2. sanacijske uredbe je imel lani 2,13 milijona din dohodkov, od tega 0,81 milijona din lastnih dohodkov in 1,32 milijona din dotacije iz imovine bivšega pokrajinskega pokojninskega sklada. Izdatki za doklade upokojencem pa so znašali 2,01 milijona din. Premoženje bivšega pokrajinskega pokojninskega sklada se je zmanjšalo za 0,68 na 8,64 milijona din.

Nezgodni oddelk je imel lani 3,32 milijona din dohodkov; od tega je odpadlo 2,90 milijona din na prispevke podjetij (prejšnje leto 2,73). Za nezgodne rente je oddelk izplačal 2,79 milijona din (prejšnje leto 2,68). Prispevki so se lani pobirali, kakor v prejšnjem letu, v višini 4%, od kategorijskega zasluha za nevarnostni odstotek 100. Nezgodni oddelk beleži primanjkljaj v višini 30.000 din in se je rezerva oddelka za ta znesek zmanjšala na 5,1 milijona din.

Višina zavarovanih prispevkov v bolniškem oddelku je ostala nespremenjena in je bila najvišja pri krajevnih bratovskih skladiščih v Celju, v Rajhenburgu in v Ravnah, namreč 9%, v Ljubljani je znašala 8,6%, v Kočevju, Krmelju, Trbovljah in Zagorju 8%, v Velenju 7,5%, v Hrastniku, Jesenicah in Mežici 7% in v Storah 6% zavarovane mezde.

Vsi bolniški oddelki so imeli lani 10,7 milijona din dohodkov, to je za 0,9 milijona din več nego v prejšnjem letu. Premoženje pa je znašalo pri vseh oddelkih ob koncu leta 19,9 milijona din in se je v primeri s prejšnjim letom povečalo za 0,5 milijona din. Poslovno leto so s prebitkom zaključili bolniški oddelki krajevnih bratovskih skladišč v Celju (prebitok 25,6%), na Jesenicah (21,1%), v Kočevju (28,7%), v Mežici (8,8%), v Storah (17,2%), v Trbovljah (0,1%) in v Zagorju (16,4%). S primanjkljajem pa so zaključili bolniški oddelki krajevnih bratovskih skladišč v Hrastniku (3,6%), v Krmelju (4,5%), v Laškem (5,9%), v Ljubljani (0,2%), v Rajhenburgu (2,3%), v Ravnah (4,5%) in v Velenju (0,7%).

Bolniški prispevki so lani znašali 10,1 milijona din nasproti 9,2 in 8,9 milijona din v prejšnjih dveh letih. Pri tem pa se je povprečni prispevek na enega aktivnega člana zmanjšal od 814 na 787 din. Največ izdatkov so imeli bolniški oddelki za hraninarne, namreč 24,4% vseh izdatkov, za zdravilne, bolniško osebo in bolniško kontrolo 20,4%, za zdravila in zdravilne pripomočke je šlo 17,6% vseh prispevkov, za oskrbo v bolnišnicah 13,8%, za specialno lečenje in popravilo zob 5,4% itd. Za upravne stroške se je potrošilo 5,95% vseh izdatkov (za 0,43% manj nego v prejšnjem letu), novo obremenitev pa predstavljajo stroški samouprave, ki znašajo 0,37% vseh izdatkov.

pogod, medtem ko so nekateri trgovci v svoji vlogi degradirani na krajevne meštarje in posredovalce. Prava trgovska iniciativa se pod temi prikritkami ne more več razviti.

K izrednemu povečanju obsega našega izvosa so lani prispevali v prvi vrsti izredni momenti. Zato se na osnovi teh števk ne smemo delati zaključkov o pravem in stvarnem položaju, ker to povečanje nosi na sebi znak nestalnosti in nesigurnosti.

Ni ugodnejši pa ni položaj v notranji trgovini. Imobilnost denarnih zavodov, razdolžitve kmeta in rastoče javne dajatve, vse to je izžepalo otrati kapital in zmanjšalo aktivnost notranje trgovine. Tudi delokrog zasebne trgovine se je s osnovanjem privilegiranih ustanov in s favoriziranjem združne trgovine znatno zmanjšal. K temu so prišle še prodajalnice industrijskih podjetij in molobi veleblagovnice. Vse to je delokrog našega trgovca znatno skrcilo.

Stvarnost in vztrajnost borbe je jamstvo za uspeh. Stvarno in vztrajno smo se borili za reformo obrtnega zakona. Škodljivi pojavi, s katerimi obrtni zakon svoj čas ni računal, se morajo po zakonodajni poti urediti in interesi pravega trgovstva zaščititi. Od novele obrtnega zakona pričakujemo, da bo poostila določbe, glede strokovne usposobljenosti za trgovske obrti, ker je praksa pokazala, da pridejo danes do obrtnih listov osebe, ki nimajo notene strokovne usposobljenosti. Določba, da sme vsak obrtnik po triletnem izvrševanju obrti, začeti s trgovino je treba rvidirati, sicer ne moremo od nikogar zahtevati, da bi se učil trgovine. Če zakon sam omožota, da pride do obrtnega lista, če je bil brez učne in pomožniške dobe. Nadalje zahtevamo, da se ustvari stala stalnih strokovno usposobljenih potnikov in da bodo vse zastopstva samo v rokah naših domačih nacionalnih potnikov zastopnikov. Težko žali naš stanovski ponos vsak, kdor zaposluje tuje potni-

ka in saj bo takšen tveganje tveganje naših opomni, da v lastnem interesu pospolijo naše domače potnike, ker bomo svedni trgovalci pokasali vrata podjetjem, ki si dovoljujejo takšno izsiljanje.

Apel pa velja tudi našim oblastvom, naj zaposlovanje tujcev kot trgovskih potnikov, agentov ali trgovskih namestencev v interesu domačega brezposelnega življa brezpogojno prepovedo in da končno izdajo energične ukrepe proti navalu tujcev v naše gospodarstvo in temeljito revidirajo vse koncesije, izdane tujcem. Vprašanje navala tujega kapitala v naše gospodarstvo je eno najbolj žalostnih poglavij in nam prav gotovo ni v čast. Tuji kapital ne prihaja k nam, da oplodi domače gospodarstvo in se zadovolji s poštenim in primernim zaslužkom, marveč prihaja k nam, da na brezobziren način črpa naša naravna bogastva, pri tem pa še uživa nezasišane privilegije in olajšave ter izvaža po tajnih kanalih vse svoje ogromne dobičke iz države. To, kar si dovoljuje tuji velekapital pri nas, ni več gospodarsko izkoriščanje, marveč čisto navadno pljačkanje. Pri tem opazimo tudi pojave neverjetne prepotentnosti in dobivamo vtis, kakor da bi bili tuji gospodarji te zemlje in ne mi. Zato smatramo, da je skrajni čas, da napravimo red tudi v tem vprašanju, da se odvzamejo inozemskemu kapitalu privilegije in vse olajšave in ugodnosti, ki jih domači podjetniki ne uživajo. Preti moramo energično k resnični nacionalizaciji podjetij, ki so v tujih rokah in preprečiti izvoz dobičkov. Hermetično je treba zapreti meje za tujce, ki jih drugod izganjajo, ki pa najdejo pri nas plodno polje za svoje škodljivo delovanje. Tu ne gre samo za zaščito trgovcev, temveč za vprašanje, kateremu morajo oblastva posvečati vso pozornost že iz državno-političnih in nacionalnih ozirav. Zato je treba pri novelizaciji obrtnega zakona misliti tudi na te stvari.

(Konec sledi).

Gospodarske vesti

== Povračilo tečajne razlike šilinga pri plačilu električne vzornice. Generalna direktorja državnih železnice obvešča interese, da bo pošiljatelj blaga, ki so odpremlili svoje pošiljke v Avstrijo ali preko Avstrije v času od 3. aprila do 5. maja t. l. in jim je bila zaračunana voznina za bive avstrijske proge po tečaju 11,75 din za 1 avstrijski šiling, vrnila razliko med tečajem 11,75 in 8,70 din. Isto velja tudi za pošiljke, ki so prispale v Jugoslavijo, pa je bil našim prejemnikom zaračunan avstrijski šiling po 11,75 din. Prošenje za povratek razlike se morajo predložiti generalni direktorji državnih železnice v Beogradu.

== Cena pšenice se nadalje dviga. Novosadka borza v ponedeljek zaradi pravo slavnega pravilnika ni poslovala. Na večerajšem borznem sešanku se je pšenica znova podražila za 10 din pri metriskem stotu, vzporedno pa je narasla cena moka za 5 din. Zidnih dvig cene pripisujejo okolnosti, da Prizad še ni izvršil sklepa gospodarsko-finančnega odbora ministrov glede uvoza 1000 vagonov inozemske pšenice. Ko so špekulanti videli, da te pšenice Prizad zaenkrat ne bo uvozil, so takoj zopet pričeli dvigati ceno. Tako se je v enem tednu pšenica podražila za 20 din pri metriskem stotu, in sicer potiska od 225 na 245 din, moka pa se je podražila za 18,50 din pri metriskem stotu.

Borze

14. junija

Na ljubljanski borzi je bilo v privatnem kliringu za angleške funte povpraševanje po 238. V zagrebškem privatnem kliringu so se angleški funti trgovali po 238, grški bont po 28,50. Nemški klirinski čeki stanejo v Ljubljani še vedno nespremenjeno 14,50, v Beogradu prav tako 14,50, v Zagrebu pa po 14,49 odtodno za konec junija 14,42 in za konec avgusta 14,35.

Na zagrebškem efektivnem tržišču se je Volna škoda pri mlačni tendenci trgovanja po 481 (v Beogradu po 481,25). Promet je bil še v 6%, dalmatinskih agrarnih obveznicah po 91,75 (v Beogradu po 91,25) in v 7% investicijskem posojilu po 98,50.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2415,65—2430,25, Berlin 1754,03 — 1767,91, Bruselj 739,25 — 744,31, Curih 996,45 — 1003,52, London 215,81—217,87, New York 4319,75 — 4356,07, Pariz 120,89 — 122,33, Praga 151,43 — 152,54, Trst 228,44 — 231,53. Curih. Beograd 10, Pariz 12,1550, London

21,68, New York 436,50, Bruselj 74,10, Milan 22,75, Amsterdam 242,10, Berlin 175,90, Dunaj bankovci 40,50, Stockholm 111,7750, Oslo 108,95, København 96,80, Praga 15,20, Varšava 82,30, Budimpešta 86,75, Atene 3,95, Bukarešta 3,25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Volna škoda 480 — 481, 4% agrarne 61,50—62,50, 4% severne agrarne 61,50 den, 6% begunjske 91—92, 6% dalm. agrarne 91,50—92, 7% stabiliz. 99,50 bl, 7% invest. 99,50—99, 7% Drž. hip. banka 100 den, 7% Blair 93,50 bl, 8% Blair 97—97,87; delnice: Narodna banka 7300 bl, PAB 227—229, Gutmann 65 den, Sečerača Osičje 110 den, Trboveljska 205 den, Dubrovačka 350 bl, Jadranska 350 bl.

Beograd. Volna škoda 480,50—481,25 (481,25), 4% agrarne (62), 4% severne agrarne 61,25—61,75 (61,50), 6% begunjske 91,25—91,50 (91,25—99,50), 6% dalm. agrarne 90,75—91 (91,25), 7% invest. 99,50—100, 7% Drž. hip. banka 100 den, 7% Blair 93,25—93,75, 8% Blair 98 bl, Narodna banka 7320 bl, PAB — (232,50).

Blagovna tržišča

AITO

+ Chicago, 14. junija. Začetni tečaj: pšenica: za sept. 77,625, za dec. 78,25; koruza: za julij 56,75, za sept. 57,875.

+ Novosadska blagovna borza (14. t. m.). Tendence nespremenjena. Pšenica: 78/79 kg; banka 240 — 242,50; sremska 240 — 242,50; banatska 232,50 — 240; banka potiska 242,50 — 245. Koruza: banka 116 — 117; banatska 112 — 113. Oves: baški 180 — 185; slavonski 180 — 185. Ječmen: baški in sremski 63/64 kg 180 — 182,50. Moka: banka 300 — 305; 345 — 350; 325 — 335; 305 — 315; 285 — 295; 270 — 280; 280 — 115 — 122,50. Pškol: baški, sremski v vseh 117,50 — 125.

BOMBAZ

+ Liverpool, 13. junija. Tendence stalna. Zaključni tečaj: za junij 4,38 (prejšnji dan 4,36), za avg. 4,42 (4,40), za nov. 4,53 (4,50).

ZIVINA

+ Zivinski sejem v Mariboru. Na živinski sejem v Mariboru 14. t. m. so prignali 12 konj, 17 bikov, 110 volov, 344 krav, 23 telet, skupaj 506 glav. Povprečne cene so bile: dobeli vol 4,50—5,50 din, podbeli 3,50—4,50, plemenski 4,60—6,10, bikji za klanje 3,50—5, glavne krave debele 4—5,25, plemenske krave 3,50—4,50, klobarske 2,50—3,50, molznice 4—5, breje krave 3,50—4,74, mlada živina 4,50—6, teleta 5—6 din za kg žive teže. Prodanih je bilo 266 repov.

Le naprej brez miru...

Sokolska svečanost v Krškem

Začetek sokolskega slavlja je oznanilo binkočno nedeljo zvečer pokanje petard in raket, ki je klicalo v zbor k bakladi. Ob zvokih domače godbe se je potem formalni sprevod, kakršnega Krško menda še ni videlo.

Ze v zgodnjih jutrnih urah naslednjega dne so raz hiše zaplapolale nacionalne zastave. Mesto je ozivilo, telovadišče in okoli Sokolskega doma pa sta se izpremenila v mravišče. Drugo za drugim so prihajala odposlanstva društev iz bližine in dalje okolice, zbirali so se bratski prapori, članstvo, naraščaj in deca. Pestro sliko zbrane množice pred Sokolskim domom je ozivilo še lepo število narodnih noš. Živahno vrvenje je utihnilo, ko so zvoki sokolske koračnice oznanili prihod saveznega odposlanca podstarešine br. Milivoja Smiljanca.

Prve besede je izpregovoril starosta domačega društva br. Burja Lujo v pozdrav gostom, zlasti saveznemu podstarešini, župnima podstarešinama br. Dr. Zolščik in br. Cepinu, odposlanca zagrebške župe br. Heumerju, sremskemu načelniku br. dr. Tomišču in drugim. Neprestane vzdiklo došlim bratskim gostom je prekinil br. Debel Janko, ki je zaključil svoj jedrnat govor, poln sokolske borbivosti, s prošnjo, naj savezni podstarešina otvori novo sokolsko trdnjavo v Posavju. Ob navdušujočih besedah, naslovljenih na zbrano množico, je izvršil savezni podstarešina svečani čin otvoritve, nato pa sta pozdravila raz novi balkon brate in sestre še zastopnika zagrebške in celjske župe. Ob zaključku dopoldanske svečanosti je bila iz stoterih grj zapeta močnega himna »Hej Slovanci!«

Sledil je ogled novo otvorenega doma, ki je eden najlepših, kar jih stoji med Ljubljano in Zagrebom. Na procelju je posebno viden in splošno občudovan sokol v poltu, ki z razprtimi krili meci v ščino 2 m

10 cm in v višino 1 m — pravo umetniško delo priznanega akademskega kiparja br. Vladimira Stovička.

Ob 15. so pričakovali zbrane čete prihod kraljevega odposlanca h kumovanju naraščajkega prapora. Navdušenje tisočglave množice se ni moglo peleni, ko je kraljevi odposlanec polkovnik g. Mihajlovič stopilši na telovadišče pozdravil navzočne z »Zdravo Sokoli!« Po močnem odzdravu celotnega sokolstva in kratkem nagovoru br. staroste je pripel kraljevi odposlanec na novi prapor krasen trak, dar visokega kuma Nj. Vel. kralja Petra II. Po svečani zaobljubi praporščaka naraščajnika Janeza Kuntarica se je uvrstil novi prapor na čelo spreveda, ki je z dvema godbama odkorakal po mestu. Obšute s cvetjem so se vrnile sokolske čete k nastopu na telovadišče. Tik pred Sokolskim domom se je vršil mimohod pred kraljevim odposlancem. Bila je to silika, ki jo ostala nezbrisan v spominu vsakemu udeležencu, saj je jasno pokazala nezmojljivo moč sokolstva tudi v tem kraju.

Po izvršenem pozdravu državni zastavi se je začela telovadba z nastopom moške dece (104 po številu). Sledile so ljubke vaje ženske dece (92). Divna je bila silika skupnega nastopa moškega (90) in ženskega (132) naraščaja. Po nekaterih tednih orodne telovadbe je nastopilo moško in žensko članstvo (108) ter precizno izvedlo praške vaje. Ob stiku vsega članstva in pozdravu državni zastavi je burno pozdravljen zapustil slavnostni prostor kraljevi zastopnik. Sledila je ljudska veselica ob zvokih domače in kostanjeviške godbe.

Sokol v Menšini priredi drevi ob 20. v svojem domu predavanje o Češkoslovaški. Predavati bo usadavatelj ZKO g. Bužar Jos. Kozar.

a— Stare Mariborske tiskarne bodo porušili. Prihodnji teden bodo začeli rušenje starega poslopja Mariborske tiskarne v Jurčičevi ulici. Na tem mestu bo veletrgovec Ivan Lah zgradil moderno trinadstropno poslovno in stanovanjsko hišo.

a— Avtobusni promet. Mestni avtobus vozi na progi Maribor — St. Ilj — državna meja od 15. t. m. dalje z odhodom ob 11.45 iz Maribora in se vrača ob 13.30 iz St. Ilje (državna meja). Promet na tej progi bo samo ob delavnikih, ob nedeljah in cerkvenih praznikih pa avtobus ne bo vozil.

a— Neuspela licitacija. V uradnih prostorih mestnega gradbenega urada je bila prva javna pisarna ponudbena licitacija za težaka, zidarska, železobetonska, tesarsko-krovska in kleparska dela za novo carinarnico ob Einspillerjevi ulici. Kakor znano gre pri tem za proračunsko vsoto 5.298.755,96 din. Prva licitacija pa ni uspela, ker sta bila samo dva ponudnika, med tem ko morajo biti v smislu zakonskih predpisov trije. Obe trdili, ki sta stališči svojih ponudbi, sta ljubljanski. Mariborski stavebniki se prve licitacije niso udeležili, pač pa se bodo v smislu informacij udeležili druge licitacije, ki bo v teku treh tednov.

a— V zadnjem trenutku preprečena železniška nesreča. V času, ko so premikali tovorni vlak, se je pripeljala do železniških zapornic na Tržaški cesti kmetica z enovpreznim vozom. V trenutku, ko je kretničar samo za kratek čas dvignil pasornice, da so pešci in vozovi lahko parirali tračnice, je zapeljala kmetica z vozom proti tračnicam. Toda že se je pojavil vlak in so padajoče zapornice obstale na vozu. Nesreča bi bila neogibna, če ne bi bil v zadnjem trenutku prisrklj kretničar in zadržal konja.

a— Krvava fantovska bitka. Pri Sv. Lenartu v Slovenskih gorah so se zaradi nekakega delata fantje sporekli v neki gostilni, vendar pa jih je gostilničar pomiril. Ko so se vračali domov, pa so za biliskali noži in sta občežala v krvi posestnikova sinova Peter Platenjak in Slavko Samec. Platenjak ima sedem vbovov in hrbitu in rokah, Samec pa dva vbova na glavi. Tudi ostali udeleženci bitke so dobili manjše poškodbe. Orožniki so glavne krivce že izsledili.

Iz Kranja

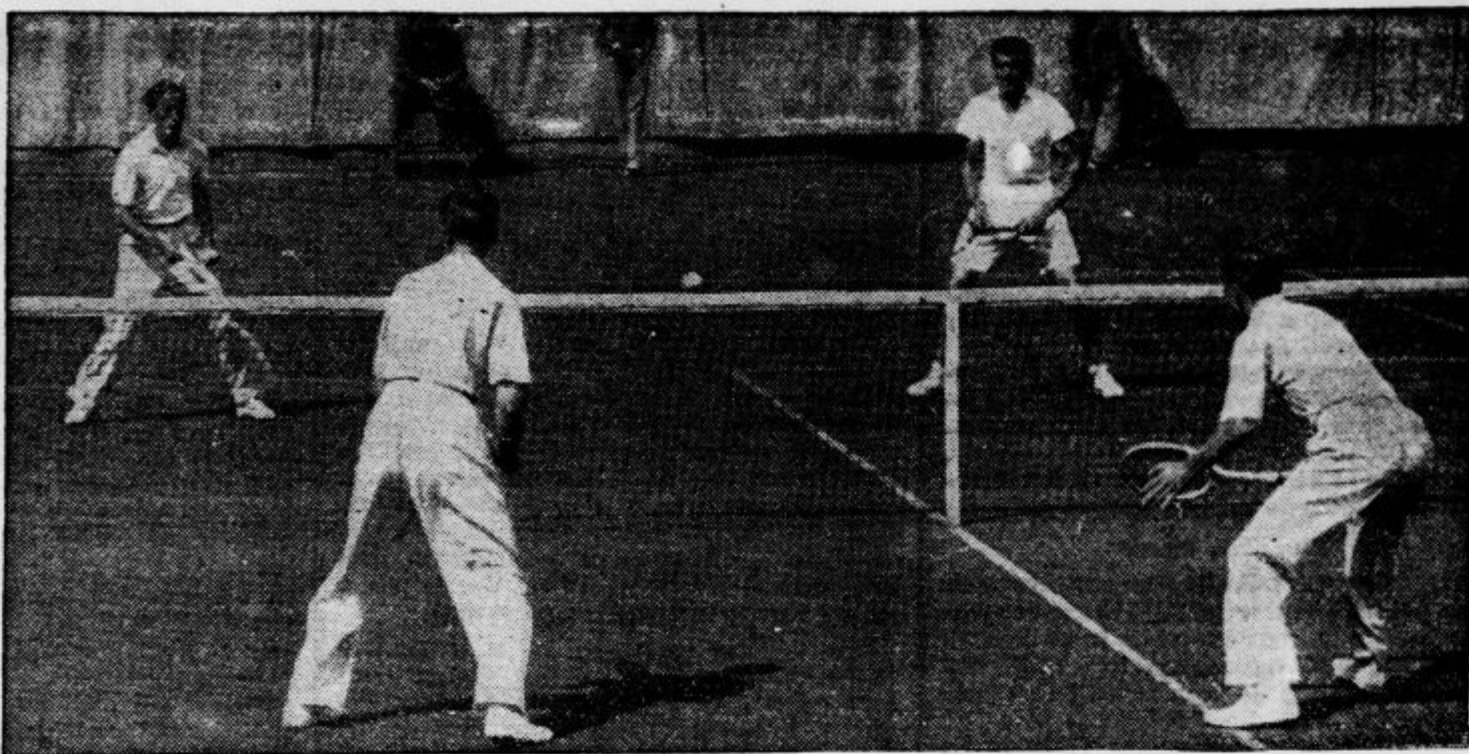
r— CM podružnica v Kranju je nabrala za družbo pod geslom »Mal položaj dar, ob bonbončkov na iltar 600 din. Lepa hvala!

Iz Litije

i— Po službeni potrebi je premeščen iz Litije v Ribnico na Dolenskem, starešina finančne kontrole br. Ivan Škodnik. Sokolsko društvo mu je kot svojemu večletnemu tajniku in odborniku priridelo 10. t. m. odhodnico. Velika udeležba članstva je izpričala, da je br. Škodnik med nami visoko cenjen, spoštovan in priljubljen. Enako tudi njegova gospa soproga, katero bomo ob priridelih prav posebno pogrešali. V slovo je br. Škodniku spregovoril podstarosta Vojko Šribar ter mu v imenu društva poklonil v spomin krasno cigaretno dozo z vgraviranim posvetilom. V imenu članice se je poslovila od sestre Škodnikove načelnica Heda Babnikova s šopkom rdečih nagelčkov, nakar je spontano zaorila pesem sokolskih legij »le naprej brez miru«. Br. Škodnik je služboval v Litiji osem let. S svojim lepim, vedno korektnim nastopom si je pridobil splošne simpatije. Tudi Udrženje gostilničarjev, ki imajo največ posla s finančno kontrolo, mu je pridelilo prirčno odhodnico. Br. Škodniku in družini želimo na novem službenem mestu zadovoljstva in vso srečo. Ribničanom pa čestitamo na pridobitvi

Kukuljević in Palada v Parizu

Američana Budge in Makro v teniškem boju s Kukuljevićem in Palado na pariškem tenišču

Življenjski jubilej švedskega kralja

Gustav V. osemdesetletnik

Švedski kralj Gustav V.

Švedski kralj Gustav V. bo slavil dne 16. junija osemdesetletnico rojstva in bo ob tej priliki predmet splošne pozornosti. Ljubezni in spoštovani, ki ga vladar uživa v svoji državi in tudi izven njenih meja, bosta dobili konkretni izraz v javni zbirki za ustanovo, ki bo posvečena zatiranju raka, jetike in drugih ljudskih bolezni.

Švedski tobačni monopol je te dni spravljal v prodajo tkz. »kraljevo cigareto«, ki jo bodo prodajali po 1 öre. Tudi ta izkupiček pojde za bolnišnico. V Stockholmu računajo, da bodo v nekaj dneh prodali več milijonov teh cigaret. A tudi pošta uprva ni zaostala za monopolom: izdala je posebno dopisnico, katere čisti dobiček se bo takisto porabil za ustanovo. Največji uspeh pa bodo gotovo dosegli prodajalci »kraljevih igel«, majhnega zlatega emblema z začetnico kraljevega imena. Že danes ne srečaš v švedski prestolnici človeka brez tega znaka. Igle gre tako v denar, da obratna tvornica, ki jo izdeluje, nič in dan, da zadostijo velikemu povpraševanju...

Šestnajsti junij bo po tem takem pravi narodni praznik na švedskem. Ko so se proti koncu svetovne vojne v Srednji Evropi zamajali prestoli, so se tudi v skandinavskih državah pojavile protimonarhistične struje, pač pod vplivom levicarskega. In v Stockholmu so imeli demonstracije. Kralj

Srednješolske igre v Pragi

Praznik češkoslovaške in jugoslovenske mladine

Prošli teden je proslavila sekcija za telesno vzgojo pri Centralnem društvu češkoslovaških profesorjev pet in dvajset letnico svojega obstoja. Svoje uspešno delo je proslavila z delom — s IV. srednješolskimi igrami v Pragi. Dijaki o razumevali zamisel profesorjev, ki so hoteli pokazati svetu uspehe zdrave in ukaželne mladine.

Poleg jugoslovenskih 627 dijakov in 325 dijakin se je udeležilo zleta 51 tisoč dijakov češkoslovaških srednjih šol z ozemlja celokupne republike. Med njimi so bili Čehi, Slovaki, Rusini, Nemci, Madžari in Poljaki. Vsi so se pripravili za Prago.

V svojih igrah je hotela češkoslovaška mladina, pomnožena z bratskimi gosti od zunaj, pokazati silo in moč mlade češkoslovaške države. Vsi so hoteli pokazati, kako so pripravljeni in kako družijo šola učenje s kulturo telesa. V prostih vajah govori vsak izmed njih: Tudi jaz sem na svojem mestu, naj pride, kar hoče!

Protektorat nad srednješolskimi igrami je prevzel sam prezident države, dr. Edvard Beneš. Prosvetni minister dr. Emil Franke

Naše mladina je naslednja priprava z Prago

Lisica v kopališču

Prošli petek se je pojavila na peščini varšavskega kopališča ob Visli lisica, ki je zbudila veliko pozornost med kopalci. Končno se je žival menda ustrašila in v tem strahu se je pognala v vodo, kjer pa ni zmagovala toka in se je začela potapljati. Neki kopalec je splaval proti nji in jo privlekel na breg, v zahvalo za rešitev življenja pa ga je lisica ugriznila v roko.

Henlein v nemilosti?

»Daily Herald« poroča, da je prišel vodja sudetskih Nemcev Henlein v nemilost pri Hitlerju, zaradi česar je sklenjeno, da bo doživel isto usodo kakor Seiss-Inquart, ki je v Avstriji le še postranska figura. Na Henleinovo mesto bo stopil po informacijah angleškega lista Hans Krebs, ki je l. 1933. pobegnil iz Češkoslovaške v Nemčijo.

Krebs je nevarnejši od Henleina, ker je neizprosno nasprotnik češkoslovaške vlade. Henleinov zaton se je baje začel s potovanjem v London. Trenutno je Henlein zaradi svoje popularnosti še vodja sudetskih Nemcev, vodja nemške države pa je že napravil sklep, da ga pusti pasti.

Gada je imel v žepu

Neki delavec v Novagiju pri Laganu je obesil pred delom jopič v grmovje. Zvečer po delu ga je pobral, oblekel in segel z roko v žep. Hotel je vzeti tobak, da bi si zvil cigareto — a namesto tobaka je prijel za nekaj hladnega, da je roko jedrno umaknil. Ko je roko temeljito otresel, se je na tleh zvijal pihajoč gad, ki se je bil med dnevom vtihotapil v žep.

Velik požar na otoku

Od minulega petka že divja požar na otoku Dagoe, kjer gorijo gozdovi in močvirja. Požar sega sedem km daleč in dva km globoko. Da bi ogenj omejili, so pozvali na pomoč gasilce od blizu in daleč, mobilizirali pa so tudi vse moške od otrok do starcev. Tisoč ljudi gasi velikanski ogenj in očitno pripovedujejo, da je nebo dvajset km od prizorišča požarne katastrofe zakrilo z gostimi oblaki dima. Gašenje je zelo težavno, ker vleče tak veter, da nosi gasilec dim v oči. Požar skušajo omejiti s kopanjem jarkov.

Posledice sobotnega potresa

Epicenter je bil domnevno v Rokavskem prelivu

Sobotni potres v Belgiji, Franciji, Angliji in Nemčiji je napravil večjo škodo kakor so domnevali prva poročila. K sreči se lahko reče, da je minil brez človeških žrtev, toda gmožna škoda je precej velika.

V Roubaixu je poškodovanih mnogo streh in dimnikov. Kakšnih dvajset oseb je bilo

ranjenih. V Tourcoingu je bila ob uri potresa poroka v eni največjih cerkva, ki je bila polna gledalcev. Med svati je nastala panika in poročni obred so morali prekiniti. Ljudje so planili iz cerkve na prosto, ker so se bali, da se bo vdrila streha. V istem kraju se je na nekem šolskem poslopu odtrgalo okensko krilo in drobci stekla so ranili pet deklic.

V Lilleu je neka hiša tako razpokala, da so jo morali izprazniti. V Calaisu se je porušilo več dimnikov, v Saint Omeru je Rokavskem prelivu se je zaradi potresnih sunkov ustavil obrat v ondotni elektrarni. V Boulogne sur Mer so bile po potresu ceste posejane z dimniško opeko. Več oseb je bilo lahko ranjenih. V Peronneu so se zvonovi v stolpu tako zamajali, da so začeli zvoniti sami od sebe.

Kakor pravijo naknadna poročila, je bilo središče potresa v bližini Rokavskega preliva, ni pa še dognano, če je bil ta epicenter bliže Anglije ali Belgije.

Usoda mladega zakona

Kaj sta doživela nečak znanega politika in hči angleškega lorda

Pred dobrim letom dni je zbudil na Angleškem veliko pozornost beg najmlajše hčere lorda Redesdalea, Jesike Freeman Milfordove. Mladenka je pobegnila za svojim ljubčkom na špansko bojišče. Tam se je sešla z Edmondom Romillyjem, nečakom Winstonu Churchillu, in se z njim omožila. Starši navede so podvzeli vse, kar je bilo v njih moči, da bi nepokorno hčer privedli domov in so vpregli v to svrhu celo angleške konzularne oblasti na Španjolskem, toda stvar se jim ni posrečila. Ženin in nevesta sta nekaj časa pustolovila po Španiji, potem sta se vrnila v London in sta popolnoma pretrgala vezi s svojimi roditelji, ki so nasprotovale njunemu zakonu.

Zdaj se izve, da sta se Romilly in Jesika nastanila v najsiromašnejši četrti londonskega mesta, v Rotherhithe Streetu. Najeta sta stanovanje nad nekim stopniščem, pod katerim je prodajalna. V sosedstvu na levi stoji ostanek neke hiše, ki je zgorela do tal. Ta zgradba ima črno ožgana okna z izdrtimi okvini. Na drugi strani ulice je agentura neke ladjedelniške družbe. Soseščina je polna stanovanj, kjer žive siromaki in največji bedi. Vseeno se razprostira sama skladišča, milini, shrambe starih predmetov... To je okolica, v kateri živi nečak slavnega državnika in njegova žena, ki je hči angleškega lorda.

Pred meseci se je dvojici rodil otrok. Zagledal je luč sveta v drugačni okolici kakor njegova oče in mati. Navzlic temu sta se ro-

Proces v Liègeu

Marija Becker je zelo hladnokrvna morilka

Veliki proces proti množestveni zastrupitvi Mariji Becker v Bruslju, je bil prošle soboto v prvi etapi zaključen. Obravnava se razvija vedno bolj v pravcu ogromne senzacije in predstavlja kriminalen slučaj, kakršnega svet še ni doživel.

Prve dni obravnave se je obtoženka neverjetno obvladala. Zнала se je izogniti vsem nevšečnim vprašanjem porotnega sodišča in ni popustila niti v najbolj napetih trenutkih sočenja s pričami. S tem je potrdila sloves nenavadne hladnokrvnosti, a tudi visoke inteligence. Nobena stvar ji ne vzame miru, na nobeno vprašanje ne ostane dolžna odgovora, ki bi ji lahko bil v škodo.

O številnih dragotinah, ki ležijo na mizi pred sodniki in porotniki izjavlja vedno, kadar nanese na to vprašanje, da so ji določni predmet »poklonile« prijateljice ali znanke za njeno požrtvovalno negovanje. Te prijateljice in znanke so navadno zelo naglo zbolele. Da so potem umrle, pač ni ona kriva... O digitalinu, s katerim je zastrupljala svoje žrtve venomer trdi, da ga je rabila kot zdravilo za prijateljico Daumensovo, ki je bila bolna na srca.

Šele proti koncu tedna se je obdolženka polotila nervoznosti. Začela si je nasprotovati, časih tudi ni odgovorila na kakšno vprašanje. Ko so ji dokazovali krivdo, se je branila samo z besedami, da to ni res. Med izpraševanjem o prijateljici Daumensovi je začela Beckerjeva omenjati neko skrivnostno vilo, o kateri pa ne ve povedati kje stoji.

Sodišče je dognalo, da je zastrupljalka skušala umoriti Hodyjevo s otrovno tokolado in čajem. Ob neki priliki ji je natosila strupa v pičajo iz rutice, katero je prinesla s seboj. Pozneje si je Hodyjeva opomogla. Pri vdovi Bolte je rabljala zastrupljalka tako, da ji je podarila steklenico vina. Vdova je pila vino, čez nekaj dni pa je umrla. V dneh smrti je izginilo iz njenega stanovanja mnogo lišpa in dimantov. Na pogrebu neke svoje žrtve se je Beckerjeva seznanila z imovito vdovo. Domov grede je prej neznan žensko povabila na čaj in dva dneva pozneje je vdova umrla. Z njeno smrtjo je izginilo iz stanovanja tudi 50 tisoč frankov gotovine, ki jih je žrtev hranila za vse eventualnosti doma.

Množestvena zastrupljalka Marija Becker se hladi med obravnavo s svežo pičajo

Poroka Amanulahove hčere v Rimu

Na rimskem Campidogliu se je te dni civilno poročila hči bivšega afganskega vladarja Amanulaha, princesa Aheda. Vzela je moža afganskega princa Ahmeda Alija Valija. Nevesta je stara dvajset let. Civilno poroko je izvršil guverner Rima, knez Colonna. Naknadno je bila v Amanulahovi vili pri Rimu še poroka po muslimanskem obredu. Te ceremonije sta se udeležila tudi italijanski kralj in cesar Abesinije a soprog, princesa Marija in mnogo drugih odličnikov.

Mc Call je strogo zastražen

Ugrabitelj malega Jamesa Casha, ki ga je ameriška policija prišla kot ugrabitelja fantka, je še vedno predmet splošne pozornosti v Ameriki. Zaprl so ga v jetnišnico v Miamiu, kjer ga straži elitni oddelček ameriške policije, skupina takozvanih G-menov. Ljudske množice neprestano oblegajo jetnišnico in zahtevajo izročitev zločince, da bi ga linčale.

Češke Sokolice v Parizu

Te dni so v pariški palači de la Mutualité nastopile češke Sokolice in se gledalce s krasnimi vajami

A NEKDOTA

Mark Twain je imel precej neznesno ženo, ki je bila silno ljubosumna na svojega moža. Nekoč sta bila oba povabljena na gostijo, kjer so poleg pisatelja posadili za mizo mlado in lepo damo, s katero se je Twain ves čas živahno pomenkoval. Domov grede je žena očitala možu: »Samo da vidiš čedno žensko, že pozabiš, da si oženjen!« Mark Twain je odvrnil: »Motiš se, draga. Kadar srečam lepo žensko, se šele spomnim na to, da nisem več prost...«

VSAK DAN ENA

»Rada bi videla kakšen primeren žemper za mojo postavu.«
»Jas tudi...«

112 hiš zgorelo

Na Poljskem imajo že nekaj tednov silno sušo, ki uničuje pridelke. Tako je zadnje dni izbruhnil ogenj v Zaklikovu pri Lublinu, kjer je zgorela cela vas, broječa 112 hiš in gospodarskih poslopj. Sedem sto ljudi je brez strehe, nekateri prebivalci so pri gašenju požara dobili hude opekline.

Avto, ki leta in plava

Ameriški listi poročajo o nenavadnem patentu, ki je bil podeljen Georgeu Gourlayu iz Windsorja (Ontario) za svojevrstno vozilo. Motor tega vozila ne vozi samo po ulicah, ampak se lahko tudi dvigne v zrak ter plava po vodi. Izumitelj je povedal ameriškim reporterjem, da njegovo vozilo lahko starta navpično v zrak.

Kulturni pregled

Razstava mladih: Sedej, Kregar, Smerdu

V Jakopičevem paviljonu je priredil razstavo klub »Neodvisnih«, naziv, kakor si ga je nadel generacija mladih, ki misli, da se je že otrešala šolskih vplivov in akademskih vzdušja. To pot so se pokazali javno štiri trije člani. Centralna osebnost kluba Sedej, skrajno ekstremni Kregar in mladi član ter tudi mladi razstavljalec, kipar Smerdu. Maksim Sedej je pokazal nadaljevanje svojega dela in razvoja. Njegova domena o kompozicije oseb v omenjenem prostoru ali v naravi. Njegove slike so lahko razumljive vsakemu; pristna realnost veje iz njegovih del. V njih prikazuje pravo domo življenje, osebe so naravno razporejene, v prostoru, kompozicija je nevezana, osebe se delane slikovito, plastično je nakazana le deloma, barve so umirjene, enotni toni barv so izbrani iz barvne lestvice. Vse slike so deloma v enotnem, njemu lastnem slogu. Slikovitemu načinu delanja ustrežajoče se nikjer ne spušta v detajle in je vedno zvest osnovnemu načelu jasnosti in preglednosti. Bežna in rahla kontura mu je zadnji ostanek risbe. Zaradi te svoje dolednosti in kompozicionalne jasnosti je med mladimi eden najvidnejših slikarjev. Njegova razvoja črta je lepo vidna v veličini, v enostavnosti ter s tem monumentalnejšo kompozicijo v barvno koordinirane enakomernih tonov.

Nov pa je Sedej v sliki »Praznike« kjer je viden rahel vpliv tzv. surrealistične smeri. Ta združitev je pri Sedeju nad vse posebej, ker ima same vse kompozicijske in barvne pogoje, katere more potem združiti s svojo osebo, čustveno noto. Ta kombinacija je mogla ustvariti res pravi počitek, blaženo brezdelje in je mogel razliti preko vse slike svečano razpoloženje. V tej smeri nam more mnogo občudovati in lahko od njega še mnogo pričakujemo. V »Sopinu« na Florenciji je pokazal, kako je dojel kvatrocenito in kako ga je presadil v današnji dobi z današnjim prizvokom: le malo mu je bilo treba spremembe in opaziti moremo, kako nam je čudovito blizu. Od ostalih je treba omeniti »Harlekin«, sliko, ki jo ima tudi na razstavi v Beogradu, kot dobro kompozicijo barvnih ploskev. Pokazal je nadalje nekaj krajin, v katerih se ne zdi tako samonikel kraj v kompozicijah.

Drugi povzročitelj povprečno najmanj razumljiv je Stane Kregar. Vendar pa more človek tudi z malo razumevanjem novih stremeljenj in predvsem tzv. surrealizma kmalu spoznati bistvo in pomen te umetnosti. Surrealizem more neresničnega, marveč išče le nadresnično. Svet višjih in popolnejših idej je nekaj drugega od materialnega sveta vsakdanjosti. Vse ono skrito v človeku, njegova čustva (svetla kakor umazana), ono notranje življenje daleč od vsakdanjega življenja je treba spraviti na svetlo, na luč in ga podajati neposredno, naravno in resnično. Rojena mora biti ta umetnost v okolišju nezavedne duše in mora pustiti fantazijo popoln razmah v vseh slikarskih elementih. Ta svet fantazije in sanj, ta imperij duše in čustev pa se ne more oziirati na zakone tega sveta, na kompozicijo, logiko, kaznovanost, naravno resničnost itd., marveč mora dati fantaziji svobodo, da mora razkriti svoj svet čudes, da more nastopiti proti suhoararnemu racionalizmu zmutostranstva. Toda zaradi tega si ne smemo predstavljati kaosa, nejasnosti in nakopičenosti, ne, tudi nepretrgan tok misli, brezmejno va-

lovanje čustev in tudi sanje imajo svoj red, seveda ne sličen redu v našem ustaljenem, navajenem in naučenem smislu besede. Iracionalizem veje iz teh del, fantastika stopa na plan in se druži z vsakdanjostjo.

Nič nas zato ne čudi, da je telo »Lovca« brez glave, klobuk zopet drugje, da stmi iznad vsega roka z gnezdom; vse to je potrebno, da more izraziti ono svojo osnovno misel. Tak ustvarjalec mora imeti neizbrisno fantazijo in tega Kregarju ne moremo odrekati; priden je in mnogo ustvarja. Človek ima včas kar včas, da je slikal posamezne asociacije, ki so se mu pojavile ob spominu na določen predmet oz. snov. (Miza na obali, Padli imperator). Naglo spremembo čustev in nepretrgan tok raznih misli zaznamuje slikar, oseba čustva podaja z barvami in toni. »Privid«, poln pošastnih pojavov in nemogočih možnosti, predstavlja vso samo to človeka, vso strahotno pustobo. »Sene« so temne mračne sanje, poživljene z rdečimi rožami, z odtenki drugih sanjskih motivov. V tej razkrojenosti nastopi edina nevarnost barvne dekorativnosti, ki je opazna v »Speči deklic«. Kot reprodaktor osebnih čustev in notranjosti je v portretu odlični, umirjenih barv, sivga inkarnata, ne resničnega, temveč le duhovno resničnega, karakterizira skoraj bolj upodabljača, kakor upodobljenca. Ker nam pri opazovanju te umetnosti odgovorja vsi formalni, dosedaj za nas merodajni kriteriji, se mora gledalec poiskati poglabiti v ustvarjalčovo duševnost in skušati dojeti isto ali vsaj bližnjo ali karkoli. Če nekaj tega doseže, je umetnik svoj namen izpolnil.

Med namizje kiparje spada tretji razstavljalec Frančišek Smerdu. Nova arhitektura ustvarja majhne in nizke prostore, nič več ne da kiparju možnosti, da bi se mogel razgibati in ustvariti postavke, ki bi bile v harmoniji s prostorom. Poleg tega pa je material že sam po sebi drag, zato je moral kipar iskati novo možnost, novo pot. Zdi se, da jo je Smerdu našel. Začel je delati majhne statuete z enakim žarom in enakim umetniškim ognjem, kakor velike statue, ter se je tako mogel prilagoditi novi arhitekturi, obenem pa se je mogel izogniti možnosti, da bi začel v dekorativno keramično nevarnost, ki je mali plastični vedno blizu. Njegove figurine so polne mirnega gibanja, elegantnih pregibov, mehko in fino modelirane. Spominja na antiko, toda ne na klasično Mironovo ali Praksitelovo plastičnost, marveč na ono začetno antiko. Njegove postavke imajo nekaj arhaičnega v pregibi in oblikah, obrazih in frizurah (Arhaični plesalki). Vendar to ni arhaičen glas in razuma, saj ni nobeni znani figuri nič zdaleka podoben; je to antika srea in čustva. Njegove figure niso izraz močne dinamike, temveč ritmično razbujane, poglabljene duševnosti. Portreti v marmoru kažejo, da bo mogel časoma odvladati oboje: portret in material. Ne smemo pa pozabiti pri vsem tem, da je to začetek in da ima kipar še glavno pot pred seboj, zato bi mogli v tem videti še ostanek sole in vplive kake močne osebnosti, vendar pa je že ta začetek mnogo obetajoč. Treba je pričakati nadaljnega razvoja, da bomo mogli videti, v koliko je naše nade izpolnil.

Razstava bi morala biti prav zaradi spoznanja stremeljenj naših mladih deležna mnogo večjega obiska.

F. K. Kos

Kmetije pri književnem delu

V naši kroniki smo že ponovno zabeležili, da se med Hrvati oglašajo čedalje več kmetov in kmetice, ki se urijo v slovstvenem izražanju svojih misli in čustev. Književno delo kmeta Mihovila Pavleka — Miškina je že dovolj znano, Mijo Stuparić je pravkar izdal roman o Joci Udmančiću, v zborniku, ki je izšel lani v Zagrebu, so se v lepem številu in z zanimivimi proizvodi predstavili kmetje kot pesniki, pripovedniki, člankarji in ilustratorji. Pravkar je izšla Seljačka sloga v Zagrebu kot prvo knjigo svoje zbirke »Seljački život« nov zbornik pesni in povesti z naslovom Mladost—radost. V tem zborniku so objavili prispevki samih kmetov in kmetice. Zastopanih je 54 avtorjev, med njimi 9 ženskih, 13 mladeničev in 5 deklet v starosti od 12 do 18 let. Zbornik je namenjen kmetki mladini, ki je dovršila ljudsko šolo in ki naj bi posnemala vzpodbudo svojih starejših tovarišev in tovarišic. V lirskih in proznih sestavkih sodelavcev tega zbornika se odraža pristno kmetovo življenje, ne le s svojo tradicionalno zvestobo domači zemlji, rodni vasi in kmetki hiši, ne le s svojim navimam, a toplim odnosom do narave in s svojo značilno kmetkovo moraljo, marveč tudi s svojo današnjo, zlasti moralno razkvašenostjo. Skrbni in težave, ki mučijo današnjega kmeta, dobivajo ponekod socialno ali politično poantiran izraz.

Vedno večje število kmetov pri književnem delu priča o kulturnem prebujanju hrvaške vasi, kar je poleg znanjih in obžalovanja vrednih negativnih pojavov na spolitizirani in celo že zdemagogizirani hrvaški vasi nedvomno pozitiven odmev ideologije in organizatoričnega dela bratov Radičev. Zelo bi bilo, da bi kulturno prebujenje hrvaške vasi kmalu preraslo in premagalo negativne pojave novega političnega življenja hrvaške vasi.

Taki zborniki kakor je »Mladost—radost«, odpirajo zanimive poglede v narodno dušo in dopuščajo kulturnim pedagozom značilne primerjave s proizvodi proletarske in meščanske sredine.

Zapiski

Koncert cerkvene glasbe. V ponedeljek zvečer se je vršil v frančiškanski cerkvi koncert cerkvene glasbe ob sodelovanju sopranistke g. Zlate Gjurgjenac-Gavelove. Baritonista Aleksandra Kolacia, prof. Pavla Ranfalgija (orgle) in Ljubljanskega kvarteta (Pfeifer, Stanič, Sušteršič in Müller). Spored je obsegal lepo izbrano etaršjih in novejših, domačih in tujih del, med njimi Regerja, Haydna, Marxa, Mozarta, Beethova, Bacha Gounoda, Cesara Francka in Dall Abaca, izmed domačih pa Kimovca, Dolinarja in Premrlja. Tako je spored nudil tudi zanimive poglede v etaršne in umetniške značilnosti in stremjenja cerkvene glasbe. Izmed orgelskih solo-točk je prof. Ranfalgij dosegel posebno močne učinke z Regerjevimi »Intermezzom«, z Bachovim Preludijem in fuzo v hesmolu in v Franckovi »Pieci heroique«. Ga. Gjurgjenac-Gavela je tudi svojih čustvenih akcentih nabožne pesmi

in v akustičnih dimenzijah frančiškanske cerkve odlično uveljavila svoj barviti in močni sopran, ki ni tu donel nič manj znamenito nego z opernega odra. Prav to velja o baritonu g. Kolacia, ki se čedalje bolj uveljavlja med našimi pevci. Njegov prodorni, krasno zveneli glas je ob spremljavi orgel dajal nabožnim motivom, zlasti Bachovim pesmim, veljiko silo in prepričevalno moč. Prav lepo se je na tem koncertu uveljavil tudi Ljubljanski kvartet, ki se je posebno izkazal v Beethovem Molto Adagio in v Dall Abacovem zaključnem koncertu št. 1. ter v spremljavi nekaterih del. Polek tujih skladateljev so dostojno in lepo prišli do izraza tudi domači, zlasti Dolinar v »Duhovni pesmi« in Premrl v »Smernicah«. Naglušnikovitejša in menda najpopularnejša točka vsega sporeda je bila Gounodova znamenita »Ave Marija« (soprano solo, violina, čelo in orgle). V ostalem pa je bil spored nekoliko predolg, vendar je izvajanje sodelujočih vzbujalo do zadnjega polno zanimanje občinstva. Koncert bi po svoji resni umetniški višini zaslužil še boljši obisk, zlasti iz vrst onega občinstva, ki naglašja svoja religiozna čustva.

Značilno delo katoliškega pisatelja. Francoski katoliški pisatelj Georges Bernanos je videl na lastne oči pokoli Francozovih nasprotnikov v Majorci in ta terorizem »škofovega generala«, kakor se dobesedno imenuje Bernanos, je napolnil katoliško in monarhistično usmerjenega Bernanos v globokim odporom, ki mu je dal izraza v knjigi »Les grands cimetières sous la lune«. Osnovna misel te knjige je, da »današnji svet naopojuje togota slabomislitov«. V tem znamenju se Bernanos bori zoper povprečnosti v lastnem idejnem taboru.

Walther Neubaeh, Jugoslavien. Znana nemška založba Velhagen & Klasing (Bielefeld in Leipzig) je pravkar izdala lepo opremljeno knjigo dr. Waltherja Neubaeha »Jugoslavien«. Pisec jo imenuje popotno knjigo, vendar knjiga ni eden izmed priročnikov za Nemce, ki potujejo po naši širni in lepi domovini; je bolj vzpodbuda onim, ki je še ne poznajo in spomin tistim, ki so jo prepoznali. Pisec kaže, da dobro pozna vse naše pokrajine, njih prirodne in ljudske posebnosti in ne prikriva svojega občudovanja in priznanja lepota Jugoslavije. Njegov uvodni tekst opisuje »srbsko pomlad«, »bosansko poletje«, dalmatinsko jesen« in »slovensko zimo«. Temu besedilu na 16 straneh sledi 64 dobro izbranih in skrbno reproduciranih slik, motivov iz večine naših pokrajin. Jugoslavija kot doživljajo: ta osnovni ton preveča besedilo in slike. V zvezi s tem priznanju, s katerim sprejemamo Neubaehovo lepo slikanico o Jugoslaviji, pa moramo ugovarjati nekaterim rečem, ki se tičejo Slovenecov. Medtem ko Neubaeh pri vseh ostalih krajevni imenih rabi narodne izraze in to v uvodu tudi pravilno utemeljuje, ostaja pri Slovencih v tem pogledu dvojezičen in stavi slovenske krajevne nazive v oklepaj. Nadalje (in sicer enam samem stavku) kaže, da je prištel nevdružno teorijo, po kateri bi

bili koroški Slovenci »Windische« in narodnostno različni od Slovencev. Slovenci sicer priznava, da je čisto slovenska, svojevrsna »deželca«, vendar pripisuje preveč pomena »furianskemu soncu« in neutemeljeno podarja, da je slovenska prestolnica »množica iz Laibach in Ljubljane«. Napačno meni, da

Slovenci nismo občutljivi »stolotnega srednjeveškega gospodstva tujcev« kakor naši južni bratje. Mar se ni vsa naša kulturna in politična zavest razvijala v boju zoper tuje gospodstvo, ki je bilo sicer drugačno kakor otomansko, a duhovno in narodnostno še nevarnejše?!

S P O R T

Olimpijski dan — v nedeljo

Spored obsega v petek, soboto in nedeljo nastope raznih sportnikov, predvsem lahkoatletov in plavalcev — Najvažnejša prireditve bo lahkoatletski dvoboj med reprezentancama Julijske Benečije in dravske banovine

Otvoritev letošnjega olimpijskega dneva bo v soboto ob 19. v mestni zbornici s slavnostno sejo olimpijskega odbora, na katero bodo povabljene vse sportne in sokolske organizacije in ji bodo prisostvovali predstavniki oblastev. Olimpijski odbor bo priredil letošnji olimpijski dan v počastitev dosedanjih olimpijskih tekmovalcev, ki so izšli iz Slovenije in v znamenju podviga tehničnih priprav za usposabljanje v bodoče.

Sportni spored obsega: v petek ob 20.30 v kopališču Ilirija prva plavalna tekma s kratkim nastopom sablačev v odmoru, v soboto ob 14 teniški turnir SK Ilirije na igriščih Ilirije, ob 17. bo začetek lahkoatletskega dvoboja Julijske Benečije: Dravske banovine na Stadionu, ob 21. bo v Delavski zbornici težkoatletski prireditve v prireditvi SK Planine, na kateri bodo nastopili težkoatletci iz Ljubljane in dežele, najbrže tudi Mariborčani.

V nedeljo se bo nadaljeval teniški turnir ob 8. in 15. uri ter bo trajal ves dan; ob 10. pa lahkoatletski dvoboj na Stadionu. Dopoldne ob pol 12. bo odhod kolesarjev po glavnih ulicah mesta, popoldne ob 14 pa lahkoatletski dvoboj juniorjev SK Planine in SK Marathona (Zagreb) na Stadionu, ob 16. pa zaključna prireditve s sportno telovadnim nastopom ZFO.

Za olimpijski dan bo izšla posebna olimpijska številka revije »Avto in sport«, ki bo vsebovala slike slovenskih olimpijskih tekmovalcev in podala nazorno pregled na njegove prispevke v državno olimpijsko reprezentanco Sokolov in sportnikov. Revija se bo prodajala po ceni Din 6. V krovisti olimpijskega fonda. Zunanji interesi morajo poslati Din 7. v znakmah, če jo želijo dobiti.

Za letošnji olimpijski dan je prevzel g. ban dr. Natlačen pokroviteljstvo nad prireditvami.

Prva plavalna prireditve

V petek ob 20.30 v kopališču Ilirije

V okviru olimpijskega dne priredi plavalna sekcija SK Ilirije v Ljubljani v petek 17. t. m. ob 20.30 v kopališču Ilirija plavalno tekmovalstvo, ki bo obsegalo v enem sporedu dve prireditvi. Samo za svoje članstvo bo izvedla izbirno tekmovalstvo za sestavo tekmovalne ekipe, ki bo nastopala v tekmah za Jadranski pokal, za vse plavalce klubov s teritorija LPP pa tekmovalstvo v disciplinah.

50 m prosto, 100 m prosto in 200 m prosto, 100 m prsno in 100 m hrbtno.

Plavalna sekcija SK Ilirije naproša vse klube, da se tega tekmovalstva udeležijo s čim večjim številom plavalcev. Start je dovoljen tudi neverificiranim tekmovalcem. Prijavitelj se je treba pisмено na naslov SK Ilirije, plavalna sekcija, Ljubljana, poštni predal 175 ali pa ustmeno pred pričetkom tekmovalstva v kopališču Ilirije.

★

Olimpijski odbor, Maribor (službeno).

Prosimo vse sportne organizacije in Sokola, ki so se na sestanku dne 10. t. m. javile za sodelovanje na olimpijskem dnevu v nedeljo, 19. junija, da pri tajništvu (Trg svobode grad »Putnik«) poimenoško prijavijo vse sodelujoče po panogah, kakor tudi člani, ki bodo sodelovali pri nabiralni akciji. Prijave (pismente ali ustmene) je treba oddati vsaj do jutri (četrtka). Ostala potrebna navodila bodo objavljena v dnevnem časopisu.

Leteči Kranjec na jeklenem konju...

Kako je Starič ugnal Uroiča

Po letošnjih zmagah na mednarodnih motornih dirkah v Plzinu, Pardubicah in Trstu je preteklo nedeljo ljubljanski Starič navdušil tudi ves sportni Zagreb. Starič, leteči Kranjec, senzacija dneva, je šlo od ust do ust, Dirkašiče Miramare je oživilo že v dopoldanskih urah. V parku za motorje je bilo razdeljenih v posamezne kategorije 35 jeklenih motorjev, ki so jih dirkači pripravljali za dopoldanski trening in popoldanske dirke. Tudi Starič popravila in preiskusa svojega »JAPAc«. Stroj mu strašno grmi in kar ognjeni zublji švigajo iz izpušnih cevi.

Solnce pripelja bolj in bolj. V parku grmijo in tulijo jekleni konji. Ura kaže 14.50 in po zvonicah dajejo zadnja navodila. Tisočglave množice se prerivajo in borijo za bolj razgledna mesta. Časomerilci, starterji in ostali funkcionarji, domači in Hermesovi iz Ljubljane, si prizadevajo, da bo vse brezhibno organizirano. To jim je tudi uspelo!

Kazalec na uri se je pomaknil na 15. uro. Po zvonicah kličejo vse dirkače na start, da prevozi častni krog. Že so zdrveli vsi dirkači na dirkašiče. Občinstvo navdušeno ploška in pozdravlja. Gromki klic: Zdravo Starič, se razlega po velikem dirkašiču. Iz večjih skupin navdušeno pozdravljajo tudi Uroiča in Babiča, nevarna tekmeča v kategoriji 500 cm sportnih, v kateri bo meril svoje moči tudi naš Ludvik. Po prevoženem častnem krogu se dirkači s stroji vrnejo v prostor za parkiranje. Zdj pa kličejo na prvi start. Prva se pojavi kategorija 100 cm. V zmernem tempu prevozi šest krogov brez nezgode. Vrste se kategorije 250 cm. turnir in sportnih motorjev, dalje 350 cm. sportnih in naslednji. Toda senzacija je le kategorija 500 cm. sportnih motorjev, v kateri bo vozil sloviti leteči Kranjec Ludvik Starič.

Na dirkašiče pripeljejo stroj za ravnanje terena. Dvakrat, trikrat ga vlečejo vlečejo naokoli in že je spet okrogla in brezokrajna cesta izravnanja. Z velikim škropilnim jo se zmnoži, zdaj pojde prvi zares. Iz parka se sliši močno grmenje in pokanje strojev, nad njim se dvigajo oblaki dima. Vozači zasikljani in resnih obrazov čakajo povelja za start. Med gledalci je popoln mir, vsi so nestrpni in nervozni, saj vedo, da gre takšna dirka včas za življenje. Na startu se pojavijo Starič, Uroič, Babič, Penožič in Jugost. Stroji grme oglušujoče. Tisoči gledalci so kakor onemeli. Na cesti se pojavi vozač z rečo zastavo in že vodi dirkače na leteči start. Starič je zavzel drugo mesto od notranje strani dirkašiča. Vseh pet se v smernem tempu približuje startni črti, a v naslednjem hipu na znak starterja zdrve proti zahodnemu zavoju, kjer skušajo v peldenskem tempu prehiteti drug drugega. Motorji orjejo cesto, da se dvigata zemlja in prah. V prvem in drugem krogu vodi Uroič, sledita mu pa vsilic Starič

in mladi Babič. Divji tempo se stopnjuje in Starič požene stroj v tretjem krogu še huje. Z bliskovito naglico švigne mimo zahodne tribune in v naslednji sekundi se na levo stran nevarno nagljen zapodi v ovinek, kjer v peldenskem tempu prehiti Uroiča in Babiča. Iz tisočih grli gledalcev zaori — živio Starič! Stisni! Starič se vidi, da napenja vse sile in že v četrtem krogu se na vzhodnem ovinku, kjer je tik za njim nevarno padel mladi Babič, v vrzajem tempu odtrga od ostalih in že ima dobrih 50 m naskoka. Občinstvo vse navdušeno bodri, pozdravlja in ploška Stariča. V naslednjih dveh krogih tempo še zviša, po ravni nad 100 km na uro in že je v poslednjem ovinku, kjer močno nagljen švigne po razitem cestišču, da ljudje kar združujejo dih. Še stroj zavnja in že je onstran cilja. Vodičji dirke in navzoči Hermezani mu čestitajo in stiskajo roke.

Tudi v kategorijah sportnih motorjev do 1000 cm je bil Starič junak dneva in prvi, tako da si je osvojil še ono publiko, ki je po prvi dirki še dvomila o njegovih sposobnostih.

Zvečer po dirki so v prostorih IHMK iz Zagreba razdelili nagrade in je Starič kot dvakratni zmagovalac prejel dva dragocena pokala. Kravro jih je zaslužil in sveta dolžnost vseh, ki jim je pri srcu naš motociklizem in oblasti bi bila, da bi mu z vsemi sredstvi pomagali do boljšega stroja, saj je naš edini motociklistični dirkač velikega domačega in mednarodnega slovesa.

Pokalni brzi turnir

v proslavo petletnice SK Marsa na igrišču na Kodeljevem

Jutri na praznik bo na igrišču Mladike na Kodeljevem s pričetkom ob 9.30 odnosno 10.30 zanimiv pokalni turnir v proslavo petletnice SK Marsa s sledečim sporedom:

prvi par Svoboda—Grafiča, drugi par Moste—Mars. Popoldne bosta ob 16.30 igrala premaganca, ob 17.30 pa zmagovalca dopoldanskega turnirja.

Zmagovalac turnirja bo prejel ličen pokal, razpisano je tudi tolažilno darilo. Občinstvo se opozarja na ta turnir, ker bodo vse vstopnice numerirane in izžrebane na zaključnem turnirju, ter nagrade s praktičnimi darili.

Reka—Hermes

Da ugodni svojim prijateljem je za jutri na praznik povabila agilna Reka na svoje igrišče I. moštvo in juniorje ZSK Hermesa. Ker igra Reka Hermes in Reka lep tehničnih fines poln nogomet, bo ta tekma nudila na vijačnem obeh klubov dober sportni užitek.

Razpis

tekme v slalomu za Akom

TK Skala podružnica Jesenice razpisuje v nedeljo dne 19. t. m. medklubsko tekmo v slalomu za seniorje, in sicer za Akom pod široko Pečjo v Martuljkovi skupini. Start za slalom bo ob 13. v plazu pod široko Pečjo. Tekmovalci bodo morali prevoziti progo dvakrat.

Določila: Tekmuje se po pravilih in pravilnikih JZSS ter v razredih. Pravico nastopa imajo vsi verificirani člani JZSS. Razglasitev rezultatov bo ob 18 uri pri lovski koči v Martuljku. Opozarjamo vse tekmovalce, da nastopajo na svojo odgovornost. Odhod z Jesenice v nedeljo s turističnim vlakom. Prireditelj za gledalce in tekmovalce ne prevzame nobene odgovornosti.

Razpis

kolesarske dirke »Zarjec« iz Zg. Kašlja Kolesarsko društvo »Zarja« v Zg. Kašlju priredi v nedeljo 19. t. m. veliko medklubsko kolesarsko dirko na progi:

za A skupino: Vevče—Vransko (100 km) s startom ob 12.30, za B skupino: Vevče—Trojane (70 km) s startom ob 13.

Za obe skupini bosta start in cilj pred gostilno Cirila Gašperlina v Vevčah. Po dirki razdelitev daril. Vozači morajo biti najkasneje eno uro pred pričetkom dirke na startu. Vozci se po pravilniku Kolesarskega saveza. Dirka bo ob vsakem vremenu.

Službene iz s. o. pr. LNP. Plenarni sestanek ljubljanskih sodnikov bo v petek 17. t. m. ob 19.30 pr. Slamiču. — Tajnik.

Lahkoatletski podsavez (službeno.) V okviru olimpijskega dneva bo v soboto in nedeljo na Stadionu lahkoatletski dvoboj med izbranimi moštvi Julijske krajine in dravske banovine. Spored tekmovalstva je naslednji: v soboto 18. t. m. ob 16.45: 110 m zapreke, skok v daljino, met krogla, 400 m, troskok, kopje, 100 m, 1500 m, in 4x100 m stafeta; v nedeljo 19. t. m. ob 9.45: 400 m zapreke, skok ob palici, met diska, 800 m, 200 m, 5000 m, skok v višino, met klavira in stafeta 4x100. Opozarjajo se zunanji atleti Bručan, inž. Stepišnik, Martini, Goršek Pietersen in Urbančič, da v četrtek ne smejo več trenirati in naj bodo pripravljeni za potovanje v Ljubljano. Vsa ostala navodila sledijo pisмено. Natančna postava reprezentance bo objavljena jutri.

SK Ilirija (hasenska sekcija). Drevi ob 19. članski sestanek, ki je obvezen za vse članice; ob ugodnem vremenu na igrišču, v slabem pa v klubovnem tajnistvu na Tyrševi c. 15 nad kavarno Evropo. Zaradi važnosti naj bodo navzočne vse!

SK Reka. Jutri na praznik naj bodo v garderobi ob 16. juniorji, ob 17. pa I. moštvo zaradi tekme s Hermesom na našem igrišču. Postava je razvidna v garderobi.

SK Svoboda (Ljubljana). Danes ni treninga, ker igramo jutri na Mladiki pokalno tekmo; drevi ob 20. obvezen članski sestanek za juniorje in I. moštvo v Delavski zbornici.

STK Moste. Na praznik sodelujemo na pok. turnirju Marsa; igralci naj bodo ob vsakem vremenu pol ure pred pričetkom na igrišču Mladike.

SK Mars. Drevi ob 20.30 sestanek vsega članstva, na odličnem mestu. Zaradi važnosti prosim poimenoštevno. — Načelnik.

Lahkoatletski miting v Celju odpovedan. Za jutri določeni lahkoatletski miting SK Celja na Glaziji v Celju je zaradi tehničnih zaprek odpovedan.

Sestanek motociklistov v Celju. Pripravljali odbor celjske sekcije Motokluba Hermesa vabi vse motocikliste, da se udeležijo sestanka, ki bo drevi ob 20. v klubski sobi hotela »Evropec« v Celju.

Tajski nogomet. Jutri na praznik bo v Ptaju gostovala Slavija iz Pobrežja, in sicer proti domači enajstnici SK Drave. Tekma bo ob 17. na igrišču Drave.

Iz Julijske krajine

Drobne novice

Veliko romanje. Goriški nadškof msgr. Margotti je napovedal za vernike v goriški pokrajini že pred nekaj tedni veliko romanje v Rim. Romarji se bodo odpravili na pot 27. junija. V Rimu bodo ostali 3 dni. Odliti bodo tudi v Castel Gandolfo, kjer jih bo papež sprejel. Ko pa je bil pred kratkim rešil škof msgr. Santin premeščen v Trst, je Margotti, ki je doslej upravljal tudi tržaško in koprsko škofijo, razširil krog udeležencev omenjenega romanja tudi na vernike slednjih dveh združenih škofij. Tržaški romarji naj bi imeli, kakor poroča »Piccolo«, še posebno nalogo, da bi namreč s takim romanjem v Rim izrazili papežu in cerkvi svojo veliko hvaležnost, da je bil Santin imenovan za tržaškega škofa. Prijave se sprejemajo na vseh pristojnih mestih. Zaenkrat pa še ni znano, koliko vernikov se je — zlasti s podelitvijo in tržaške ter goriške okoličnice — prijavilo za to posebno božjo pot. Škofa Santina, ki se mudi v Rimu, pa je papež že v petek sprejel v posebni avdijenci.

Arhetarja na meji. Pred dnevi so milicijski iz Tolmina na meji aretirali 16 let starega Lojzeta Šemrova, ki so ga zalotili v gozdu, v katerega je bil dostop vsakomur zabranjen. Fanta so izročili organom politične policije.

Arhetarji begunci. Obmejni milicijski so te dni aretirali Izidorja Cigliča iz Brl. Ciglič se je pred mesec, kmalu po svojem povratku iz Južne Italije, brez potnega lista odpravil čez mejo. Sedaj se je hotel vrniti nazaj v Brl. Odveden je bil v goriške zapore.

Strokovna zveza poljskih delavcev v Istri je imela pretekli teden v Ptaju večje zborovanje, na katerem je podal tajnik dr. Prearo zanimivo poročilo o njenem delovanju. V zvezi morajo biti prisilno vključeni vsi poljski delavci, vendar to načelo iz tehničnih razlogov doslej še ni bilo do kraja izvedeno. V preteklem maju je bilo v zvezi organiziranih 8153 delavcev in namreččenov, med njimi 1817 kolonov, 5670 delavcev in 656 specializiranih delavcev. Sodeč je po teh številkah, se je število kolonov v Istri v zadnjih letih precej povečalo. Za brezposelnost je zveza posredovala v 200 primerih.

Poljska bolnišnica »Sanatorio« se je v zadnjem času znašla v hudih finančnih stiskah. Po posredovanju poljske prefekture se je njeni upravi sedaj posrečilo najeti 1.300.000 lir posojila pri poljski hranilnici in posojilnici.

Nova podmornica. Preteklo nedeljo se iz tržaške ladjevalnice splovili

NAPOLEONOVA TAJNA LJUBEZEN

Zgodovinski roman

Marija Walewska je še globlje pobesila glavo. Rekla pa ni besedice. Jožefina je videla, da ni bila ničesar dosegla... Vendar ni nehala upati, ampak je nadaljevala:

»Tako lahko je bilo, laže, nego si morete misliti! Vi pa niste premislili, prehitro ste odgovorili, manjkalo vam je zaupanja. Morda ste se bali mene.«

»Ne, madame. Neodpuščljiva krivica, ki sem jo storila vašemu veličanstvu, vam ne sme biti povod, da bi dvomili o mojih čustvih do vas. Vsa moja misel nasproti vam je samo vdanost in občudovanje... Umrjeti bi mogla za vas... Ali...«

»Ali...« je ponovila Jožefina. Oči so ji visele na grofičinih ustnicah.

»Ali vaše veličanstvo naj nikar ne terja, da bi vam izročim svojega otroka. Ako ne gre drugače... nu, tedaj rajši zapustim Francijo in se vrnem v domovino. Da, če more ta sklep vaše veličanstvo pomiriti ali vam le količič koristiti, sem ta trenutek pripravljen.«

Cesarica je bila potrta. Njen boj je bil izgubljen. Marija Walewska ni hotela odnehati. Prav mehke nature so časih nepremagljivo trdovratne.

Globok molk se je razprostrl med ženama, kakor da bi ju ločilo na tisoče milj.

Cesarica je prva pretrgala ta molk.

»Prevarila sem se«, je rekla z grenkim glasom. »Mislim, da ste zmožni odgovoriti. Jaz sem se že tolikrat odrekla, in tolikrat rečem. Vi pa hočete obdržati vse, sina in cesarja!... In kdo ve, morda je ravno v mojem poginju izpolnitev vaših skrivnih želja.«

Marija Walewska je ogorčeno vstala.

»Vaše veličanstvo mi meče v oči žalitev, ki je ne zaslužim! To minuto se lahko prepričate, da so takšni računi daleč od mene! Pojdiva k cesarju! Pokleknila bom preden in v pričo vas ponovila, kar sem mu že tolikrat rekla: moža, rodbino in domovino sem zapustila, da sem prišla na Francosko. Te krivde, ki mi bo zmerom težila vest, ne bi hotela povečati še s tem, da vam škodim! Gotovo bo uslišal moje prošnjo, saj je dober. Meni pripravi s tem veselje, ki ga bom zanj do smrti blagoslovljala!«

Pojdiva!« je rekla Jožefina in tudi sama vstala. Cesarica ni bila ženska, ki bi bila znana prezehtni nepriznavanju, nevarno, a močno sredstvo, da gane Napoleonovo srce. Vsekako bo cesar najprej besen, toda izključeno ni, da ne bi njegova in Marijina prevzetost pripomogli k srečnemu koncu prizora. Zadostovalo bi že, če bi se ločitev samo preložila. Več si v tem trenutku niti želela ni. Pozneje bi že gledala, da razširi ta uspeh.

Marija Walewska je bila silno razburjena. Stopala je naglo, s kratkimi, krepkimi koraki. Jožefina se je morala dvizati, da jo je dohajala. V tem neznem, rahlo živčnem organizmu se je bil vzdignil nenaden vihar, ki je bil močnejši od njenega ra-

zuma in jo je gнал v nepremagljiva dejanja. Poljakinja, ki je bila videti drugače tako obzadana in plaha, je bila postala mahoma žarka in odločna. Globoko je bila užaljena nad mislijo, da ji Jožefina podtika take namene. Niti za korak se ni hotela umakniti, pa da bi ji šlo za življenje.

Vzpeli sta se bili po notranjih stopnicah, ki so vodile v cesarjeve prostore. V službeni sobi sta bila samo dva pazeta. Pred salonom, v katerem je Napoleon po navadi dajal avdijence, sta zadržali korake in vstopili. Mameluk Rustan je stal pred vrati, ki so ločile ta veliki prostor od cesarjeve delovne sobe. Jožefina je krenila naravnost k njemu.

»Odpri, govoriti hočem s tvojim gospodom.«

»Nemogoče, veličanstvo«, je v svoji latovščini rekel mameluk. »Cesar prepovedal.«

Jožefina ga je ponosno premerila z očmi.

»Kaj neki, spusti me noter.«

Prijela je za kljuko. Rustan se je prestrašen umaknil, in ženi sta stopili v Napoleonovo sobo. Cesar je pravkar narekaval Ménevalu, ki je sedel za mizo v oknjaku ter z vročino naglo pisal, jezno pismo svojemu bratu Jožefu, čigar ničemeru občutljivost je ohranjala vojskovodje in škodovala njegovi stvari...

Ko je Napoleon slišal, kako so se vrata odprla in zaprla, je vzdignil glavo ter zagledal Jožefino in Marijo Walewsko. Osupnil je... Kako? Jožefina, vključno z njegovim ukazom? In z njo Marija?... Kaj se je zgodilo?

»Tako vas spet pokličem, Méneval«, je rekel tajniku, k i se je razveselil oddiha.

»Kaj je«, je s srdito spačenimi ustnicami za-

rohnel cesar, »kako prideta nenaznanjeni v to sobo? Ti, Jožefina... in vi... madame?«

»Sire«, je vzkliznila Marija Walewska ter padla pred cesarjem na kolena, »zaklinjam vas, da me opravite v cesarčininih očeh. Ker nočem dati svojega otroka v druge roke, me dolži krivde za to, da je med njo in vami ločitev na obzorju. Ima me za svojo sovražnico. Ali ni res, sire, da mi je zmerom krvavelo srce ob misli, da bi utegnili zapustiti tovarišico svojih prvih slavnih dni? Potrdite to, ako nečete, da ostanem pred cesarico brez časti in takoj zapustim Pariz ter se umaknem v kotiček, kjer sem se rodila!«

Zvila je roke v goreči prošnji, ki se je izlivala vanjo vsa njena plemenita duša. Njeno čisto oko in njen nežni, od razburjenja zardeli obraz sta bila podobna obličju svetnice, ki izpoveduje svojo vero. Toliko navdušenja in toliko plemenitosti je sijalo iz nje, da je pustila Jožefino vsa samozavest na cedilu in da se je Napoleonov gnev polegla.

»Pomirite se, Marie«, je rekel v tem, ko jo je vzdignil in odvedel k stolu. »Pomirite se. Ta nastop je nesmiseln. Imel sem vas za pametnejšo. Kako so našle te neumnosti pot v glavo, ki je drugače tako razumna? Vaša navzočnost v tej sobi in vaše besede so več kakor nenavadne: nespodobne so. Ako si hočete ohraniti moje prijateljstvo, ne nadaljujva tega razgovora.«

»Bonaparte«, je izpregovorila Jožefina in prijala cesarja za roko, čeprav jo je izmikal, »madame ne zasluži očitka. Iz plemenitosti je privolila, da me spremi semkaj. Zdjaj tudi ni več treba, da odgovorim na njeno prošnjo. V bodoče se zanesem nanjo.

ZRAČNI PROMET

OTVARJA

„AEROPUT“

DANES 15. JUNIJA

NA SLEDECIH LINIJAH

LJUBLJANA — SUSAK — ZAGREB —
DUBROVNIK — SARAJEVO

IN

WIEN — BRNO — PRAHA

POSLUŽITE SE UGODNE PRILOŽNOSTI!

VSE INFORMACIJE: AEROPUT, TELEFON 36-21.

Mali oglasi

Letovišča

Beseda 1 Din. davek 3
Din za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanj
4 mesek 17 Din.

Grado, Italija

Pension Aurora Vas vabi.
Lastnik hotela iz Prage.
Prospekte daje Putnik in
vse banke.

14528-38

Službo dobi

Beseda 1 Din. davek 3
Din za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanj
4 mesek 17 Din.

Pomočnik

začetnik in samostojno —
sprejemam. Naslov v vseh
poslovalnicah Jutra.

14557-1

Sokolsko društvo

Maribor-matica

sklicuje za sredo 22. junija t. l. ob pol 20. uri

izredni društveni

OBČNI ZBOR

v velikih dvorani Narodnega doma s sledečim

dnevni redom:

1. Prodaja društvenega zemljišča,

2. Društveni sokolski dom,

3. Službenosti.

V slučaju nesklepnosti se bo vršil izredni

občni zbor z istim dnevnim redom pol ure

pozneje v istih prostorih brez ozira na

število navzočega članstva.

Udeležba obvezna!

Posebna vabila se ne razpošiljajo.

ZDRAVO!

Uprava.

JANKO TIČEK

IN NJEGOV OČE

116

116

116

116

116

116

116

116

116

116

116

116

116

116

116

116

116

116

116

116

116

116

116

116

116

Pouk

Beseda 1 Din. davek 3
Din za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanj
4 mesek 17 Din.

Strojepisni pouk

Veterini tečaj, oddelki od
6. pol 8. in od pol 8. do
9. ure zvečer. Vpisovanje
dnevno od 6. do 8. zvečer.
Solnina zelo nizka. Na raz-
polago 25 najrazličnejših
pisalnih strojev. Posebni te-
čaj za starejše dame in gos-
pode. Christofor učni za-
vod, Domobranska c. 15.
14569-4

Potniki

Beseda 1 Din. davek 3
Din za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanj
4 mesek 17 Din.

Sopotnika

s šoferskim izpitom, vza-
nem, mala kolekcija. Po-
nudebe na ogl. odd. Jutra
pod »Novi avto«.

14603-5

Auto, moto

Beseda 1 Din. davek 3
Din za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanj
4 mesek 17 Din.

Kupim motor

200 do 250 cm, z navedbo
cene. Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod šifro »Motor«.

14578-10

Kolesa

Beseda 1 Din. davek 3
Din za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanj
4 mesek 17 Din.

Kolesa

veliko zalogo najboljših
znamk najceneje prodaja
TRIGLAV, Resljeva 16.
14579-11

Les

Beseda 1 Din. davek 3
Din za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanj
4 mesek 17 Din.

Hlodov

smrekovih in jelovih, kupi-
mo vsako količino, franco
vagon. — Parna žaga Rog,
d. z. o. z. Podstenica, po-
šta Toplice pri Novem me-
stu.

254-15

Pridelki

Beseda 1 Din. davek 3
Din za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanj
4 mesek 17 Din.

Beluše (špaglje)

svetle, vsako množino, kupi
po dnevnici ceni Slamič, Go-
spodstva 6.

14568-33

Cvček

in druga sortirna vina do-
bavljiva V. Gregl, Raka, Do-
lenjsko.

144-33

Obri

Beseda 1 Din. davek 3
Din za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanj
4 mesek 17 Din.

Osebnopravo

za vse vrste gostinstva za
vso Jugoslavijo, torej ne-
omejeno na kraj posejdenij
Ponudim jo proti mojemu
sodelovanju. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod šifro
»Vzgojsko naobrazene«.

14571-30

Vajenci (ke)

Učenca
v trgovino z mešanim
blagom sprejemam. Hra-
ni in stanovanje v hiši.
Josi Škerl, Sevnica.

14307-41

Prodajalka

z 2 letno pomočnico dobo
zelo marljivo in pošteno,
volna pomagati pri vsakem
delu izven trgovine, prosi
za poselitev v Celju ali oko-
lici. Naslov v vseh poslo-
valnicah Jutra.

14594-2

Naročniki JUTRA

se zavarovali
za 10.000 Din.

14571-30

Obri

Beseda 1 Din. davek 3
Din za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanj
4 mesek 17 Din.

Osebnopravo

za vse vrste gostinstva za
vso Jugoslavijo, torej ne-
omejeno na kraj posejdenij
Ponudim jo proti mojemu
sodelovanju. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod šifro
»Vzgojsko naobrazene«.

14571-30

Vajenci (ke)

Učenca
v trgovino z mešanim
blagom sprejemam. Hra-
ni in stanovanje v hiši.
Josi Škerl, Sevnica.

14307-41

Prodajalka

z 2 letno pomočnico dobo
zelo marljivo in pošteno,
volna pomagati pri vsakem
delu izven trgovine, prosi
za poselitev v Celju ali oko-
lici. Naslov v vseh poslo-
valnicah Jutra.

14594-2

Naročniki JUTRA

se zavarovali
za 10.000 Din.

14571-30

Obri

Beseda 1 Din. davek 3
Din za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanj
4 mesek 17 Din.

Osebnopravo

za vse vrste gostinstva za
vso Jugoslavijo, torej ne-
omejeno na kraj posejdenij
Ponudim jo proti mojemu
sodelovanju. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod šifro
»Vzgojsko naobrazene«.

14571-30

Vajenci (ke)

Učenca
v trgovino z mešanim
blagom sprejemam. Hra-
ni in stanovanje v hiši.
Josi Škerl, Sevnica.

14307-41

Prodajalka

z 2 letno pomočnico dobo
zelo marljivo in pošteno,
volna pomagati pri vsakem
delu izven trgovine, prosi
za poselitev v Celju ali oko-
lici. Naslov v vseh poslo-
valnicah Jutra.

14594-2

Naročniki JUTRA

se zavarovali
za 10.000 Din.

14571-30

Obri

Beseda 1 Din. davek 3
Din za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanj
4 mesek 17 Din.

Kapital

Beseda 1 Din. davek 3
Din za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanj
4 mesek 17 Din.

Družabnica

za urarsko obrt zlatinice in
srebrnice, ki bi vodila tr-
govino, iščem. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod šifro
»Urarska obrt«.

14572-16

Hranilne knjižice

3% OBVEZNICE
VREDNOSTNE PAPIRJE
VOJNO ŠKODO
v novčane
po najvišji ceni in
takojšnjem plačilu —
Koncesionarna trg. agen-
tura za bančne posle
AL. PLANINŠEK
Ljubljana, Beethovnova 14
Telefon 35-10.
220-16

V najem

Beseda 1 Din. davek 3
Din za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanj
4 mesek 17 Din.

Gospodarsko

z velikim kritim prostorom
za vozove in seno ter ble-
vom za 6 konj, oddam. —
Istotam 2 magacina, svetla,
pripravna za delavnico. Na-
sluv v vseh poslovalnicah
Jutra.

14563-17

Kolesa

Beseda 1 Din. davek 3
Din za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanj
4 mesek 17 Din.

Lokali

Gostilno
na prometnem kraju v
Ljubljani, oddam takoj. —
Naslov v vseh poslovalni-
kah Jutra.

14562-19

Posest

Beseda 1 Din. davek 3
Din za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanj
4 mesek 17 Din.

Družabnika

iščem za skupno zidavo
vile. Zgrajena že odo-
ljena. — Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod šifro »Pri
Sv. Jožefu«.

14559-20

Sobo odda

Beseda 1 Din. davek 3
Din za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanj
4 mesek 17 Din.

Na Taboru